

Proyekti-Konstitucia e Kosovaka Republikako

*Aprovimi kotar e Konstituciaki Komisia
vash publikuno diskuipe*

www.kushtetutakosoves.info , www.ustavkosova.info , www.kosovoconstitution.info.

Komisia vash i Konstitucia
Kosovako Raipni, nevo Obyekti, VIII-to kati, ofisi gn. 803
Skenderbegesko Drom
10000 Prishtina, Kosova
Tel: + 381 38 20014 208

KONSTITUCIA E KOSOVAKA REPUBLIKAKI

QHAND I SHERUNE DISPOZITE 1

THAVD 1	[E THEMESKO SAMATRANDE]	1
THAVD 2	[SOVRANITETI]	1
THAVD 3	[YEKHIPE ANGLO KRISI]	1
THAVD 4	[RAIPESKI FORMA THAY RAIPESKO ULAVIPE]	1
THAVD 5	[QHIBYA]	2
THAVD 6	[SIMBOLYA]	2
THAVD 7	[MOLIPYA]	2
THAVD 8	[LAIK THEM]	3
THAVD 9	[KULTURAKO THAY RELIGIAKO BARVALIPE]	3
THAVD 10	[EKONOMIA]	3
THAVD 11	[VALUTA]	3
THAVD 12	[LOKALUNO RAIPESKI]	3
THAVD 13	[SHERUNIDIZ]	3
THAVD 14	[THEMIPE]	4
THAVD 15	[THEMUTNE AVRI E THANESTAR]	4
THAVD 16	[ANGLIPE E KONSTITUCIAKO]	4
THAVD 17	[MASHKARTHEMUTNE LEDEIPYA]	4
THAVD 18	[RATIFIKEPE E MASHKARTHEMUTNE HALOVIPEYENGO]	4
THAVD 19	[IMPLEMENTIPE E MASHKARTHEMUTNE HAKESKO]	5
THAVD 20	[LAVAVDIPE E SOVRANITETESKO]	5

QHAND II SHERUNE HAKAYA THAY TROMALIPYA 6

THAVD 21	[PRINCIPIYA E MANUSHIKANE SHERUNE HAKAYENGO THAY TROMALIPYENGO]	6
THAVD 22	[DIREKTUNO IMPLEMENTIPE E HALOVIPEYENGO THAY MASHKARTHEMUTNE INSTRUMENTYENGO]	6
THAVD 23	[MANUSHESKO BAYRIPE]	7
THAVD 24	[YEKHIPE ANGLO KRISI]	7
THAVD 25	[JIVDIPESKO HAKO]	7
THAVD 26	[HAKO VASH O PERSONALUNO INTEGRITETI]	7
THAVD 27	[AQHAVIPE E TORTURAKO, MIZORUNO TRETERIPE, BIMANUSHIKANIPESKO VAY PELARIPESKO]	8
THAVD 28	[AQHAVIPE E QOROLIPESKO THAY E OBLIGIMA BUTYAKO]	8
THAVD 29	[HAKO VASH TROMALIPE THAY SIGURIPE]	8
THAVD 30	[E AKUZIMENGO HAKO]	9
THAVD 31	[HAKO VASH O HAKYUNO THAY BIRIGUTNO KRISIPE]	9
THAVD 32	[O HAKO VASH O YURIDIKUNE SHEYA]	10
THAVD 33	[PRINCIPI VASH O LEGALITETO THAY PROPORCIONALITETI ANO PENALUNO OVIPE]	10
THAVD 34	[O HAKO VASH MA TE KRISINGYOL DUY VER VASH YEKH PENALUNI SUR]	11
THAVD 35	[PHIRIPASKO TROMALIPE]	11
THAVD 36	[PRIVATIZACIAKO HAKO]	11
THAVD 37	[HAKO VASH PRANDEPE THAY FAMILIA]	12
THAVD 38	[TROMALIPE E PAKYAVIPESKO, GODORNIPASKO THAY RELIGIAKO]	12
THAVD 39	[RELIGIAKE KONFESIE]	12
THAVD 40	[VAKARIPASKO TROMALIPE]	12
THAVD 41	[HAKO VASH O KHUVIPE ANO PUBLIKUNE DOKUMENTYA]	13
THAVD 42	[MEDIENGO MESTIPE]	13
THAVD 43	[KEDIPEMESTIPE]	13
THAVD 44	[ASOCIACIAKO TROMALIPE]	13
THAVD 45	[ALOSARIPASKO HAKO THAY KOTORLEIPE]	14
THAVD 46	[GARAVIPE E BESHIPASKE THANESKO]	14
THAVD 47	[EDUKIPESKO HAKO]	14
THAVD 48	[ARTESKO THAY SKENCIAKO TROMALIPE]	14
THAVD 49	[HAKO VASH BUTI THAY VATIPE E PROFESIAKO]	15

THAVD 50	[QHAVORENGE HAKAYA]	15
THAVD 51	[SASTIPASKO THAY SOCIALUNO GARAVIPE]	15
THAVD 52	[GODORNIPE VASH JIVDIPASKO THAN]	15
THAVD 53	[INTERPRETIPE E DISPOZITENGO VASH O MANUSHIKANE HAKAYA]	16
THAVD 54	[KRISIPASKO GARAVIPE E HAKYENGO]	16
THAVD 55	[SAMATRANDA E TROMALIPYENGO THAY BAZIKUNE HAKAYENGO]	16
THAVD 56	[TROMALIPYA THAY SHERUNE HAKAYA ANO AVRIRENDUNE SITUACIE]	16
QHAND III KOMUNITETYENGE JENENGE HAKAYA		17
THAVD 57	[SAVAHTUNE PRINCIPYA]	17
THAVD 58	[THEMESKE GODORNIPYA]	17
THAVD 59	[KOMUNITETYENGE JENENGE HAKAYA]	18
THAVD 60	[KONSULTATIVUNO KONSILI VASH KOMUNITETYA]	19
THAVD 61	[PHIRAVIPE E BUTIKERIPASKO ANO PUBLIKUNE INSTITUCIE]	20
THAVD 62	[PHIRAVIPE ANO ORGANYA E LOKALUNE RAIPASKO]	20
QHAND IV KOSOVAKO REPUBLIKAKO PARLAMENTI		21
THAVD 63	[SAVAHTUNE PRINCIPYA]	21
THAVD 64	[STRUKTURA E PARLAMENTESKI]	21
THAVD 65	[PARLAMENTESKE KOMPETENCE]	21
THAVD 66	[ALOSARIPE THAY MANDATI]	22
THAVD 67	[ALOSARIPE E PRESIENTESKO THAY TALOPRESIDENTYENGO]	23
THAVD 68	[SEANCE]	23
THAVD 69	[O VAHTI E SEANCENGO THAY KUORIFE]	24
THAVD 70	[MANDATI E DEPUTETYENGO]	24
THAVD 71	[KUALIFIKIPIYA THAY POLYENGE YEKHIPYA]	25
THAVD 72	[BIHALOVIPE]	25
THAVD 73	[BISHAIPE E KANDIDUIBESKO]	25
THAVD 74	[VASTIPE E FUNKSIASKO]	26
THAVD 75	[IMUNITETI]	26
THAVD 76	[BUTYAKI REGULATIVA]	26
THAVD 77	[KOMISIE]	26
THAVD 78	[KOMISIA VASH O HAKAYA THAY INTERESYA E KOMUNITETYENGO]	26
THAVD 79	[LEJISLACIARI INICIATIVA]	27
THAVD 80	[MIRATUIPE E KRISYENGO]	27
THAVD 81	[LEJISLACIA E VITALUNE INTERESEYA]	28
THAVD 82	[ULAVIPE E PARLAMENTESKO]	28
QHAND V PRESIDENTO E KOSOVAKA REPUBLIKAKO		29
THAVD 83	[STATUSI E PRESIDENTESKO]	29
THAVD 84	[KOMPETENCE E PRESIDENTESKE]	29
THAVD 85	[KVALIFIKIPE VASH O ALOSARIPE E PRESIDENTESKO]	30
THAVD 86	[ALOSARIPE E PRESIDENTESKO]	31
THAVD 87	[MANDATI THAY SOVLI]	31
THAVD 88	[BIHALOVIPE]	31
THAVD 89	[IMUNITETI]	32
THAVD 90	[NASAVAHTUNO NAGATISARIPE VASH E BUTI E PRESIDENTESKI]	32
THAVD 91	[PRESIDENTESKO CIDIPE KOTAR E FUNKCIA]	32
QHAND VI KOSOVAKO REPUBLIKAKO RAIPE		34
THAVD 92	[SAHVAHTUNE PRINCIPYA]	34
THAVD 93	[KOMPETENCE E RAIPNAKE]	34
THAVD 94	[KOMPETENCE E SHERUNEMINISTRESKO]	35
THAVD 95	[ALOSARIPE E RAIPNAKO]	35
THAVD 96	[MINISTRIE THAY MINORITETYENGO PREZENTIPE]	36
THAVD 97	[GODORNIPE]	36
THAVD 98	[IMUNITETI]	37
THAVD 99	[PROCEDURE]	37
THAVD 100	[MOCIA E VOTUIPASKE PAKYAVIPASKI]	37

THAVD 101 [CIVILYUNI SEVAL]	37
QHAND VII KRISIPASKO THAY PROKURORIAKO SISTEMI	38
THAVD 102 [SAVAHTUNE PRINCIPYA]	38
THAVD 103 [ORAGNIZUIPE E KRISILINYENGO THAY YURIDIKUNE SHEYA]	38
NENI 104 [YURISDIKCIA E KRISILINYENGI]	38
THAVD 105 [KOSOVAKO KRISIPESKO KONCILI].....	39
THAVD 106 [MANDATI THAY REANAUIPE]	40
THAVD 107 [ANAUIPE THAY KRISTORYENGO HULAVIPE KOTAR E FUNKCIA]	40
THAVD 108 [NAKOMPATIBILITETI].....	41
THAVD 109 [IMUNITETI]	41
THAVD 110 [THEMESKO PROKURORI].....	41
THAVD 111 [KOSOVAKO PROKURORYENGO KONCILI]	42
THAVD 112 [AVOKATURA]	42
QHAND VIII KONSTITUCIAKI KRISSELIN.....	43
THAVD 113 [SAVAHTUNE PRINCIPYA]	43
THAVD 114 [YURISDIKCIA THAY AUTORIZIME RIGYA]	43
THAVD 115 [O ANDAR THAY MANDATI E KONSTITUCIAKA KRISSELINAKO]	44
THAVD 116 [ORGANIZIPE E KONSTITUCIAKA KRISSELINAKO].....	45
THAVD 117 [YURIDIKUNO EFEKTI E BAHAMYENGO].....	45
THAVD 118 [IMUNITETI]	45
THAVD 119 [ULAVIPE].....	45
QHAND IX EKONOMIKUNE LEDEIPIYA	46
THAVD 120 [SASVAHTUNE PRINCIPYA].....	46
THAVD 121 [BESHLINYA]	46
THAVD 122 [VASTIPE E BARVALIPEKO THAY NATURALUNE RESURSYENGO].....	47
QHAND X LOKALUNO RAUPE THAY TERITORIYALUNO ORGANIZIPE	48
THAVD 123 [SAVAHTUNE PRINCIPYA]	48
THAVD 124 [ORGANIZIPE THAY FUNKSIONIPE E KORKORE LOKALUNE RAIPASKO]	48
QHAND XI SIGURIPESKO SEKTORI	49
THAVD 125 [SAVAHTUNE PRINCIPYA]	49
THAVD 126 [KOSOVAKO SIGURIPESKO ZORALIPE].....	49
THAVD 127 [KOSOVAKO SIGURIPESKO KONSILI].....	50
THAVD 128 [KOSOVAKI POLICIA]	50
THAVD 129 [KOSOVAKI AGENCIA VASH INTELIGENCIA]	51
THAVD 130 [CIVILYUNO AUTORITETI E AVIACIAKO]	51
THAVD 131 [AVRIRENDUNI SITUACIA]	51
QHAND XII BIUMLAVDE INSTITUCIE	53
THAVD 132 [ROLI THAY KOMPETENCE E POPULACIAKE AVOKATESKO].....	53
THAVD 133 [OFISI E POPULACIAKE AVOKATESKO]	53
THAVD 134 [KUALIFIKIPE, ALOSARIPE THAY CIDIPE KOTAR E FUNKCIA E POPULACIAKE AVOKATESKO]	53
THAVD 135 [RAPORTIPE E POPULACIAKE AVOKATESKO].....	54
THAVD 136 [KOSOVAKO SAVAHTUNO AUDITORI].....	54
THAVD 137 [KOMPETENCE E KOSOVAKE SAVAHTUNE AUDITORESKO]	54
THAVD 138 [RAPORTIPE E KOSOVAKE SAVAHTUNE AUDITORESKO]	55
THAVD 139 [CENTRALUNI ALOSARIPASKI KOMISIA].....	55
THAVD 140 [BANKAKO CENTRALUNO AUTORITETI]	55
THAVD 141 [MEDIENGI BIUMLAVDI KOMISIA]	56
THAVD 142 [BIUMLAVDE AGENCIE]	56
QHAND XIII AGORUTNE DISPOZITE.....	57
THAVD 143 [INTERPRETIPE]	57
THAVD 144 [AMENDAMENTIPE]	57

QHAND XIV	PHIRUTNE DISPOZITE.....	58
THAVD 146 [SAMATRANDEPE E KOMPETENCENGO]		58
THAVD 147 [AUTORITETI E MASHKARTHEMUTNE CIVILYUNE PREZENTIPASKO]		58
THAVD 148 [TRANZICIONALUNE DISPOZITE VASH O KOSOVAKO PARLAMENTI]		58
THAVD 149 [ANGLUNO MIRATUIPE E KRISYENGO E VITALUNE INTERESEYA]		59
THAVD 150 [PROCESI E ANAVIPESKO E KRISITORYENGO THAY PROKURORYENGO].....		59
THAVD 151 [AVRIRENDUNO KERIPE E KOSOVAKE KRISIPASKE KONSILESKO].....		59
THAVD 152 [AVRIRENDUNO KERIPE E KONSTITUCIACA KRISSELINYAKO].....		60
THAVD 153 [MASHKARTHEMUTNE ZORLIPYENGO PREZENTIPE].....		61
THAVD 154 [KOSOVAKE GARAVIPASKE ZORALIPYA].....		61
THAVD 155 [THEMIPE].....		61
THAVD 156 [NASHLE MANUSHA THAY MEKHLE THANUTNE ANDAR O THAN]		61
THAVD 157 [KOSOVAKO SAVAHTUNO AUDITORI].....		62
THAVD 158 [CENTRALUNO BANKAKO AUTORITETI]		62
THAVD 159 [PRIVATIZUIPE E AMALIPASKE KOMPANIENGO]		62
THAVD 160 [TRANZICIA E INSTITUCIENGI].....		62

DRAFT

Amen, Kosovake Dizune,

Bahamutne vash te kera yekh Kosovako avipe sar yekh tromalo them, demokratikuno thay mesto, kova ka ovel than e savore pere dizunengo;

Isimen sama vash o kreiripe yekhe themesko e som dizunencar, kova ka garantinel o hakya e savore dizunengo, dizunenge tromalipya thay yekhipa e savore dizunengo anglo krisi;

Dende lafi kay e Kosova ka ovel e ekonomikune shukaripeya thay socialune prosperiteteya;

Sigurime kay o Kosovako them ka kontribuinel ano stabiliteto e regionalesko thay sah e Evropako, kreirindoy amalipaske ledeipya thay may laqho sombutipe e amalipaske themencar;

Jande kay Kosovako them ka ovel familiako jeno e themengo kola kamena o mestipe ani Lumia;

E reseya kay o Kosovako them te lel kotor ano procesya e Euro-Atlantikune integripaskio;

Ani solemiyuni qhand, miratuina Konstitucia e Kosovaka Republikako.

Qhand I Sherune Dispozite

Thavd 1 [E Themesko Samatrandipe]

1. Kosovaki Republika sito biumlavdo them, sovran, demokratikuno, yekhuno, thay bi ulavdo.
2. Kosovaki republika sito them pere thamutnengo. Kosovaki Republika phiravela poro autoriteti bazirindo ano respektipe e dizunenge hakayengo thay mestipyengo thay savore individyengo andar pere samatrande.
3. Kosovaki Republika na sila teritoriyalune pretendipya kotar o niyekh them numay kotor nesave themesko thay na ka rodel numay na ka akceptuinel te ovel yekhuni e niyekh aver themeya vay niyekh kotor e aver themesko.

Thavd 2 [Sovraniteti]

1. Sovraniteti e Kosovaka Republikako iklola kotar e populacia, kova sito vash e populacia thay phiravgyola, ano halovipe e Konstitucia, prekalo alosarde reprezentya, e referendumeya, sar ini ano aver forme, ano halovipe e dispozitencar akala Konsituciako.
2. Sovraniteti thay teritoriyaluno integriteti e Kosovaka Republiukako sito bizo molipe, bizo yaveripe thay bizo ulavipe thay garavgyola e savore dikhlarde metodencar ani akaya Konstitucia thay kriseya.
3. Kosovaki Republika, e reseya vash o garavipe e mestipasko thay garavipe e themeske interesyengo, shay te lel kotor ano yekh sistemi e mashkarthemutne siguripesko.

Thavd 3 [Yekhipe Anglo Krisi]

1. Kosovaki Republika sitoy but etnikuno amalipe, koya phiravgyola ani demokratikuni qhand, e pherde respektipeya vash o krisesko phiravipe, prekalo pere legitimune institucie, egzikutivune thay krisiyune.
2. Phiravipe e publikune autoritetesko e Kosovaka republikako baziringyola ano principya e yekhipasko anglo kirisi e savore individyengo thay ano pherdo respektipe e manushikane bazikune hakayengo thay tromalipyengo, akceptuime kotar o mashkarselikanya, sar ini ano garavipe e hakayengo thay ano kotorleipe e savore komunitetyengo thay olenge jenengo.

Thavd 4 [Raipeski Forma thay Raipesko Ulavipe]

1. Kosova sitoy demoktrativuni republika bazirimi ano principi e raipaske ulavipasko thay kontrola vash o balansi mashkar olende, sar dikhlola ani akaya Konstitucia.

2. Kosovaka Republikako Parlamenti phiravela o lejislativni raibe.
3. Kosovaka republikako Presidenti reprezentinela o populaciako uniteti. Kosovaka Republikako Presidenti sito legitimuno reprezenti ethanesko andre thay avriyal thay garancia vash demokrativuno funkcionishipe e instituciengo e Kosovaka Republikako, ano halovipe akala Konstitucia.
4. Kosovaka Republikako Raibe sitoy godorni vash o implementipe e krisiyengo e themeske politikengo thay nakhela ani parlamentaruni kontrola.
5. Krisipasko raibe sito unikuno thay phiravgyola kotar o biumlavde Kriselinya.
6. Konsituciaki Krislein sitoy biumlavdi ano garavipe e konstituipasko thay sito agorutno autoriteti ano interpretepe e Konstituciako.
7. Kosovaki Republika isila pere institucie vash o garavipe e konstituciake rendosko thay teritoriyaluno integriteti, rendosko thay publikune shandipesko, kola funkcioninena talo konstituciako autoriteti e Kosovaka Republikake Demokratikune Instituciengo.

Thavd 5 [Qhibya]

1. Oficial qhibya e Kosovaka Republikaki siton albanikani qhib thay srbikani.
2. Turkyuni, boshnyakuni thay romani qhib silen statusi e ofisialune qhibyengo ano komunaluno niveli vay ka oven ano ofisial vastipe ano halovipe e kriseya.

Thavd 6 [Simbolya]

1. Bayrako, stema thay himna siton themeske simbolya e Kosovaka Republikako kola kerena barvalo olako but etnikuno karakteri.
2. Dikhipi, dromipe e vastipesko thay e bayrakoske garavipesko thay aver themeske simolya regulingyona e kriseya. Dromipe e vastipesko thay garavipe e thamutne simbolyengo regulingyola e kriseya.

Thavd 7 [Molipya]

1. Konstituipasko rendo e Kosovaka Republikako ano principya e tromalipesko, shandipesko, demokratiako, yekhipasko, respektipe e manushikane hakayengo thay krisisko phiravipe, bidiksrininipe ano etnikune baze, jenengo vay religiako, hakayesko vash te vastine beshipasko than, jivdipaske thanesko garavipe, socialune hakayipasko, pluralizmo, ulavipe e themeske raipasko thay phravdi kinipaski bikinipaski ekonomia.

2. Kosovaki republika sigruinela jenengo yekhipa sar bazikuni timin vash o demokratikuno jamaipa e amalipesko, yekhuna shaipya vash kotorleipe e juvengo thay murshengo ano politkuno jivdipe, ekonomikuno, socialuno, kulturako thay ano aver amalipaske jivdipaske sfere.

Thavd 8 [Laik them]

Kosovaki Republika sitoy laik them thay neutral ano sure vash o religiako pakyavipe.

Thavd 9 [Kulturako thay Religiako Barvalipe]

Kosovaki Republika sigruinela garavipe thay brakhipe pere kulturunne thay religiake barvalipeesko.

Thavd 10 [Ekonomia]

Phravdi ekonomia e kinipaske thay bikinipaske e tromala konkurencia sitoy baza e ekonomikune regulipesko e Kosovaka Republikako.

Thavd 11 [Valuta]

1. Ani Kosovaki Republika sar phiravdo shey vastingyola numay yekh valuta.
2. Kosovako bankako Centraluno Autoriteti sito biumlavdo thay khargyola Centraluni Banka e Kosovaka Republikako.

Thavd 12 [Lokaluno Raipa]

1. Teritoriyaluni bazikuni yekhlina e korkore raipaske phiravipasko ani Kosovaki Republika siton o komune.
2. Organizipe thay kompetence e yekhlinyengo e lokaluno korkore raipaske phiravipesko anavingyona kotar o krisi.

Thavd 13 [Sherunidiz]

Kosovaka Republikaki sheruni diz sitoy Prishtina. Statusi thay organizipe e sheruna dizyako ka regulingyol e kriseya.

Thavd 14 [Themipe]

Vijaibe thay hasaripe e thamutnipaske hakosko regulingyola kotar o krisi.

Thavd 15 [Themutne Avri e Thanestar]

Kosovaki Republika garavela o interesya pere thamutnengo kola jivdinena thay beshena avri e thanestar, ani special qhand e kriseya.

Thavd 16 [Angliple e Konstituciako]

1. Konstitucia sito may uqho yuridikuno akti e Kosovaka Republikako. Krisya thay aver yuridikune aktya musay te oven ano halovipe akala Konstitucia.
2. Raipasko phiravipe iklola kotar e Konstitucia.
3. Kosovaki republika respektinla o mashkarthemutno krisipasko hako.
4. Sakova personi thay sakova organi e Kosova Republikako palikerela o Konstituciake dispozite.

Thavd 17 [Mashkarthemutne Ledeipya]

1. Kosovaki Republika hraminla o mashkarthemutne halovipya thay ovla jeni ano mashkarthemutne organizacie.
2. Kosovaki republika lela kotor ano mashkarthemutno ledeipe vash promovipe thay garavipe e shandipesko, siguripesko thay manushikane hakayengo.

Thavd 18 [Ratifikipe e Mashkarthemutne Halovipyengo]

1. Mashkarthemutne halovipya kola siton phangle e may telune surencar ratifikungyona e kriseya miratuimo kotar o buderipe e jenengo ano Parlamenti:

- (1) teritoria, shandipe, aleanca, politikune thay askeriake sure;
- (2) bazikune hakaya thay mestipya;
- (3) kotorleipe e Kosovaka Republikako ano mashkarthemutne organizacie;
- (4) leipe pa peste o financialuno obligipe kotar e Kosovaki Republika;
- (5) miratipe, yaveripe, pheripe vay zoralipe e krisyengo;

2. Mashkarthemutno halovipe uzal odola hramime ano paragrafi 1 ratifikingyona palo parafinipe kotar o Presidento e Kosovaka Republikako.
3. Sherunoministro informinla o Raibe kobar ver kay parafingyola yekh mashkarthemutno halovipe.
4. Principya thay procedure vash ratifikipe thay kontestipe e mashkarthemutne halovipyengo anavingyona e kriseya.

Thavd 19 [Implementipe e Mashkarthemutne Hakesko]

1. Mashkarthemutne halovipya kola siton ratifikime kotar Kosovaki Republika, ovena kotor e andrune yuridikune sistemsko palo odova kana stampingyola ani Oficial Gazeta e Kosovaka Republikako. On implementigyona ani direkt qhand, numay o sure kana na siton korkore implementune thay olengo implementipe rodela o ikalipe e yekhe krisesco. Yaveripe vay zoralipe e krisyengo kola ratifikinena nesavo mashkarthemutno halovipe, musay te miratuingyol kotar o buderipe kola rodena olako ratifikipe.
2. Mashkarthemutno krisesco hako thay savore mashkarthemutne halovipya kola siton ratifikime vastinena o anglipe pedral o krisya e Kosovaka Republikako kola na siton ano pasharipe olencar.
3. Kana e ratifikupe e halovipasko kotar e Kosovaki Republika vash o kotorleipe ani yekh mashkarthemutni organizacia, dikhlarela o direktuno implementipe e ikalde norme kotar akaya organizacia, te sine kay isi konflikti, akala norme isilen anglipe pedral o krisya e Kosovaka Republikako.

Thavd 20 [Lavavdipe e Sovranitetesko]

1. Kosovaki Republika, ani baza e ratifikuime mashkarthemutne halovipasko, vash o dende sure, shay te phiravel o themeske kompetence e mashkarthemutne organizacienge.
2. Te sine kay yekh mashkarthemutno halovipe rodela o phiravipe e sovrانيتesko, krisi koleya ratifikingyola o mashkarthemutno halovipe, musay te miratuingyol e buderipyencar kotar o duy e trinyengo (2/3) e savore Raipaske deputetyengo.

Qhand II Sherune Hakaya thay Tromalipya

Thavd 21 [Principya e Manushikane Sherune Hakayengo thay Tromalipyengo]

1. Bazikune hakaya thay mestipya e manushengo siton biulavde, biyaverutne thay bizo molipe thay siton baza e yuridikune renodsko e Kosovaka republikako.
2. Kosovaki Republika garavela thay garantinela o bazikune hakaya thay mestipya e manushengo, kola siton dikhlarde ani akaya Konstitucia.
3. Sako isile obligipe te respektinel o bazikune manusheske hakaya thay mestipya thay e averengo.
4. Bazikune hakaya thay mestipya dikhlarde ani akaya Konstitucia, siton vi vash o yuridikune personya, vash abokar kobar siton implementime.

Thavd 22 [Direktuno Implementipe e Halovipyengo thay Mashkarthemutne Instrumentyengo]

Manushikane hakaya, garantime e mashkarthemutne halovipyencar thay instrumentyencar ko lungyaripe, garantinyona akala Konstitucia, implementinyona direkt ani teritoria e Kosovaka Republikako thay isilen prioriteti, ano konfliktune sure, pedral o kriseske dispozite thay aver aktyengo e publikune instituciengo:

- (1) Univerzaluni Deklarata vash o Manushikane Hakaya;
- (2) Evropaki Konventa vash o garavipe e Bazikune Hakayengo thay Mestipyengo e Manushengo thay olake Protokolya;
- (3) Mashkarthemutni Konventa vash o Civilyune, Politikune Hakaya thay olake Protokolya;
- (4) Konventa e Aqhimoseski e Evropake Konsileski vash o Garavipe e Minoritarune Komunitetyengo;
- (5) Konventa vash o Aqhavipe e savore Formengo e Rasyuna Diskriminaciako;
- (6) Konventa e Aqhavipaski e savore Formengo vash o Diskriminipe mamuy o Juvla;
- (7) Konventa vash o Qhavorikane Hakaya;
- (8) Konventa mamuy e Tortura thay Treteripya e aver Mizoryune Krisipasko, Namanushikane thay Pelarde tele;

Thavd 23 [Manushesko Bayripe]

Manushikano Bayripe e sakole individesko sito bizo timin thay kerla o bazamenti savore bazikune hakayengo thay mestipyengo e manushengo.

Thavd 24 [Yekhipe Anglo Krisi]

1. Savore siton yekhune anglo krisi. Sakova isile hako vash yekhuno krisesko garavipe, bizo diskriminipe.
2. Niyekh nashti te diskriminigyol ani baza e rasaki, koloreski, poli, qhib, religia, politikune godinipyengo vay aver, thamutno thay amalipasko avipe, phanglipe e nesave komuniteteya, beshipasko than, ekonomikuni situacia, socialuni, seksualuno orientipe, biandipe, samatranduno gatisaripe numay nesavo aver personaluno statusi.
3. Principya e yekhune kriseske garavipesko na aqhavena o khuipe e masengo kola siton musayutne vay o anglipe e individyenge hakayengo thay grupengo kola siton ani som pozicia. Gasave mase ka implementingyon ji kana ka reslol o res vash akava.

Thavd 25 [Jivdipesko Hako]

1. Sakova individi sar kotar o biandipe isile hako vash o jivdipe.
2. Krisipe vash meripe sito aqhavdo.

Thavd 26 [Hako vash o Personaluno Integriteti]

Sakova personi/a isile/a hako vash respektipe e fizikune thay psikikune integritetesko, kova isile:

- (1) o hako vash te lel bahamya phanglo e reproduktipeya, prekalo regulipe thay procedure kola andgyona e kriseya;
- (2) o hako vash te ovelole kontrola vash trupo olesko vay olako ano halovipe e kriseya;
- (3) o hako vash ma te khuvel ano medicinako treteripe bizo poro mangipe ano halovipe e kriseya;
- (4) o hako vash ma te lel kotor ano medicinake thay skenciake eksperimentya, bizo olesko vay olako mangipe.

Thavd 27 [Aqhavipe e Torturako, Mizoruno Treteripe, Bimanushikanipesko vay Pelaripesko]

Niyekh nay ka perel ani tortura, krisipe vay mizoryuno treteripe, binanushikanipe vay pelaripe.

Thavd 28 [Aqhavipe e Qorolipesko thay e Obligima Butyako]

1. Niyekh nashti te aqhavyol ano qorolipe vay ani pozicia koya sito yekhune sar qorolipe.
2. Niyekh nashti te kedingyol vash te agorinel e obligimi buti. Obligimi buti na ka konsideringyol e buti vay dendo servisi e kriseya vash o krisime personya e bahameya vash i qhindi forma ano pokipe e undripesko vay ano sure e Avrirenduna Situaciako, anavimi prekalo dende procedure ani Konstitucia.
3. Manushengo trafikuipe sito aqhavdo.

Thavd 29 [Hako vash Tromalipe thay Siguripe]

1. Sakaske garabtingyola o hako vash mestipe thay siguripe. Niyekh nashti te cidinyol kotar o mestipe numay ano sure dikhlarde e kriseya thay e bahameya kova anela e kompetent kriselin, sar si pe nakhipa:

- (1) palo krisipe e phanglipeya vash o agoripe e penalune ovipesko;
- (2) vash o undripe bazirimo vash o agoripe e penalune ovipesko, numay kana o aqhavipe kotar o mestipe yekha raportima baza dikhlola musayutno vash te aqhavel o keripe e aver penalune ovipesko thay numay vash yekh tikno vahtesko periodi anglo krisipe ani qhand koya dendili e kriseya.;
- (3) vash dikhlaripe e undrimisko e reseya vash edukipe vay olesko vay olako amalipe ani kompetent institucia, sar isi dendo kotar yekh krisiesko mangipe;
- (4) vash o sastipasko dikhlaripe e personesko, kova isi nasvalo kotar nesavo phirutno nasvalipe;
- (5) vash o saslaripasko dikhlaripe e personesko, kova, vash o sebepi e psikikune nasvalipesko vay sastipaske nagatisaripesko, anela riziko vash amalipe;
- (6) vash o nakrisiyuno khupe ani Kosovaki Republika numay palo krisiesko mangipe vash te nashel vay ekstradipe;

2. Sakova kova aqhavyola kotar o mestipe, musay te ovelole janipe yekhatar, ani qhib kova ov vay oy janla. Informipe e hramipeya vash o sebepya e aqhavipesko musay te ovel so may sig so shay. Sakova kova aqhavyola kotar o mestipe bizo kriselinyako mangipe, mashkar o saradnu

ofto (48) sahatya musay te iklol anglo krisitori , kova bahaminla vash anglophanglipe vay olesko/olako mestipe, na may odsna desar sarandu oftto (48) sahatya kotar o momenti kana o undrimo personi alo angli kriselin. Sakova kova arestingyola, isile hako te iklol angli kriselin andar yekh mothavdo vahti, vay te mestingyol e krsilenyake ajukeripeya, numay te sine kay o krisitori konstantinla so o personi kerela riziko vash olesko/olako nashipe kotar e kriselin.

3. Sakova kova aqhavyola kotar o mestipe, shay te informingyol yekhatar so isile hako vash ma te del niyekh deklarata thay so isile hako vash garavipe sar ov/oj mangela thay so isile hako kay may dosna te informinel vash akava personi prekalo olesko mangipe;

4. Sakova kaske cidinyola o mestipe e arestipa vay aqhavipe, isile hako vash te vastinel o yuridikune metode vash te iklol anglo pere mothavipeya anglo arestipe vay aqhavipe. E sura ka bahamingyol mashkar o may tikno vahti thay te sine kay o aresti vay aqhavipe sito na legitimuno, ka mestingyol o personi.

5. Sakova kova sito aqhavdo vay arestimo ano mamuyipe e dispozitengo ano akava thavd, isila hako vash kompensipe ani dikhlardi qhand e kriseya.

6. Yekh individi kova pokinela o penalune ovipe , isile hako vash te mothavel vash o aqhavipe olesko kotar o mestipe, ani dikhlardi qhand e kriseya. në mënyrën e përcaktuar me ligj.

Thavd 30 [E Akuzimengo Hako]

Sakova kova akuzingyola vash o penaluno ovipe, isile hako sar pe nakhipe:

- (1) te informingyol yekhatar ani qhib kola lela kan, vash e natura thay sebepi e akzuiako pedral oleste/olate;
- (2) te informingyol vash oleske/olake hakaya sar isi ano krisi;
- (3) te ovelole vahti, shaibe thay sheya vash te gatisarelpe vash poro brakhipe;
- (4) te ovelole azhutipe bizo pokipe nesave translatoresko, kana na vakerla thay na lela kan e qhib kola ovela o krisipe;
- (5) te ovelole azhutipe yekhe garavutnesko kova ov alosarla, te komunikinen mestipa oleya, te sine kay na si basta sheya, te siguringyol o brakhipe bizo pokipe;
- 6) ma te kedingyola vash te mothavel korkoro pere bangipya numay vash te akceptuinel poro bangipe;

Thavd 31 [Hako vash o Hakyuno thay Birigutno Krisipe]

1. Sakole manusheske garantinyola o yekhuno brakhipe e hakayengo anglo procedure anglo kriselinya, aver themeske organya thay phiravutne e publikune kompetencengo.

2. Sakova isile hako vash publikuno hakayutno dikhipe thay bizo rigya phanglo e bahamyencar vash o hakya thay obligipya vay vash sasavi penaluni akuza koya vazdingyola pedral oleste/olate mashkar yekh dendo vahti, kotar yekh biumlavdi kriselin, kreirimi e kriseya.
3. Krisipe sito publikuno, e cidipeya e surengo kana e kriselin, ano special sure, konsiderinla so, ano shukaripe e hakayesko, sito musayutno o vazdipe e publikako, vay o mediengo prezentipe, feri so olengo prezentipe sito rizikuno vash o publikuno rendo vay thamutno siguripe, undrime instersya, vay vash o garavipe e privatune jivdipesko e rigyengo kola siton ano procesi, ani dikhlardi krisieski qhand.
4. Sakova akuzimo vash o penaluno ovipe isile hako te thovel puqipe te mothavde jenengo kola siton prezentune thay te rodel o obligimo iklipe e mothavde jenengo, e ekspertyengo thay e aver personyengo, kola shay te mothaven o faktya.
5. Sakova akuzimo vash penlauno ovipe, prezumingyola te ovel bibango ji kana na mothavgyola olesko bangipe, ano halovipe e kriseya.
6. Yurudikuno azhutipe ka ovel shayutno odolenge kola isilen basta financialune shaipya, te sine kay gasavo azhutipe sito musayutno vash te sigurinel o efektivuno akcesi ani ahakyipe.
7. O krisipaske procedure kote lena kotor vi o undrime, ka regulingyon e kriseya, respektuindoy o regulipya thay procedure kola siton special vash o undrimo.

Thavd 32 [O Hako vash o Yuridikune Sheya]

Sakova personi isile hako te vastinel o yuridikune metode mamuy o krisipaske thay asministrativune butya kola pelarena o hakya thay timinya oleske/olake interesyengo ani dendi krisipaski qhand.

Thavd 33 [Principi vash o Legaliteto thay Proporcionaliteti ano Penaluno Ovipe]

1. Niyekh nashti te akzuingyola vay te krisingyola vash niyekh akti kova, ano momenti e keripasko, na sine dikhlardi e kriseya sar penaluno ovipe, ano mamuyipe e aktencat kola, ano vahti kana on kerdile, sar isi ano mashkarthemutno hakayipe, kerela genocidi, marebaske krimya vay krimi mamuy o manushikanipe.
2. Dendo krisipe vash yekh penaluno ovipe nashti te ovel zoralo abokar kobar dikhlardilo e kriseya ano vahti e kana kerdilo o penaluno ovipe.
3. Zoralipe e krisipasko nashti te ovel ani disporcorcia e penalune ovipeya.
4. O krisipya angyona ani baza e krisieski kola sineton ano zoralipe ano vahti e penalune ovipesko, uzal o ovipya vash kola o krisi may dosna kova aplikuinyola sito ano favori vash o kerutno e penalune ovipasko.

Thavd 34 [O Hako vash ma te Krisingyol duy ver vash yekh Penaluni Sura]

Niyekh nashti te krisingyola buderi desar yekh ver vash o yekhuno penaluno ovipe.

Thavd 35 [Phiripasko Tromalipe]

1. O thamutne e Kosovaka Republikako thay o avrune kola siton krisiyune kosovake dizune, isilen hako te phiren meste ani Kosovaki Republika thay te alosaren o beshipasko than.
2. Sakova isile hako te mekhel o than. O samatrande akale krisesko shat te angyon kriseya, te sine on kay siton musayutne vash e krisiyuni procedura, bahamesko implementipe e krisleinyako vay vash te pherel o obligipe vash o themesko garavipe.
3. E thamutnge e Kosovaka Republikako na ka aqhavygola olengo khuipe ani Kosova numay nashti ka ekstraduingyon kotar e Kosova bizo olengo mangipe, uzal o sure kana e kriseya thay mashkarthemutne halovipeya dikhalrgyola aver.
4. O hako e avriyalune jenengo vash te khuven ani Kosovaki Republika thay vash te beshen ano akava than, ka regulingyol e kriseya.

Thavd 36 [Privatizaciako Hako]

1. Sakova isile hako vash te respektingyol olesko familiaruno thay privat jivdipe, bizo timin e bashipaske thanesko thay garavipe e korespodenciako, telefoniako thay aver komunikaciako.
2. Kontrole e sasave beshipaske thanengo vay privatune obyektengo, kova pakyalape kay sito musayutno vash o rodlaripe e krimesko, shay te ovel numay ji ko musayutno thavd thay numay palo miratuipe kotar e krisleinyaki rig, palo mothavipe e molyengo soske sito musayutno gasavo rodlaripe. Biumlavdo kotar akava principi, kontrola sitoy shayutni te sine kay manglape o direkt arestipe e kerutnesko e penalune aktesko, vash o kedipe e provengo kola siton rizikuno vash te hasargyon vay vash o yaveripe e direktune rizikesko thay seriozune vash o manusha thay barvalipe, ani dikhlardi qhand kotar o krisi.
3. Garavipe e korespodenciako, telefonyengo thay aver komunikaciako sito bi yaverimo hako. Akava hako shat te aqhavygol hari vahteske, ani baza e kriselinyake bahameya, te sine kay sitoy musayutni vash o phiravipe e penalune procedurako vay vash garavipe e thanesko, ani dikhlardi qhand e kriseya.
4. Sakova isile hako vash o garavipe e personalune detalyengo. Kedipe, garavipe thay vastipe akale detalyengo regulingyola e kriseya.

Thavd 37 [Hako vash Prandipe thay Familia]

1. Ani baza e meste dikhlaripaski, sako isile hako vash te prandingyol thay hako vash te kreirinel e familia.
2. Prandipe thay olesko alosaripe regulinyola e kriseya thay ovna yekh o somprandime personya.
3. Familia isila hako vash specialuno brakhipe e themesko ani dikhlardi qhand e kriseski.

Thavd 38 [Tromalipe e Pakyavipesko, Godornipasko thay Religiako]

1. Pakyavipasko mestipe, e godornipasko thay religiako, sito garantimo.
2. Pakyavipasko mestipe, e godornipasko thay religiako, jivdinela o hako vash te akceptuinel thay te manifestuinel e religia, o hako vash te mothavel poro godinipe thay hako vash te akceptuinol vay te pelarel te ovel jeno yekhe amalipasko thay religiaka grupako.
3. Niyekh nashti te obligingyol vay te aqhavyol, bizo korkoro mangipe, vash te lel kotor ano praktikuipe e religiako thay ini te keren publikuno olesko/olako godinipe vay pakyavipe.
4. Mestipe e religiake manifestipasko, pakyavipasko thay godornipasko shay te samatrandingyol e kriseya, te sine kay gasavo shey sito musayutno vash o garavipe e siguripasko thay publikune rendosko, e sastipasko, vay o hakya e aver personyengo.

Thavd 39 [Religiake Konfesie]

1. Kosovaki Republika sigurinela thay garavela e autonomia e savore religiake konfesiengo religiake obyektyengo ani piri teritoria.
2. Religiake konfesie siton yekhune thay siton ulavde kotar o them.
3. Religiake konfesie siton meste vash te regulinen biumavdo poro andruno organizipe, religiake butya, sar ini religiake principya.
4. Religiake konfesie isilen hako te kreirinen religiake skole thay pakyavipaske institucie ano halovipe akala Konstitucia thay e kriseya.

Thavd 40 [Vakaripasko Tromalipe]

1. Vakeripasko tromalipe sito garantimo. Vakeripasko tromalipe isile hako vash te vakernelpe, vash te mothavelpe thay te lenpe o informacie, godinipya thay aver mesazhya, bizo aqhavipe kotar o niyekh.

2. Vakeripesko tromalipe shay te samatrandingyol e kriseya ano sure kana sito musayutno vash o angloaqhavipe e provokipesko vash o bishandipe thay naanimikipesko ani baza e rasune bilaqhe, thamutne, etnikune thay religiake treteripesko.

Thavd 41 [Hako vash o Khuvuipe ano Publikune Dokumentya]

1. Sako isile hako vash o akcesi ano publikune dokumentya.
2. Dokumentya kola isilen o publikune institucie e themeske raipasko, siton publikune, uzal o informacie kola siton samatrandune e kriseya, vash o mol e personalune intimitetesko, afaristyengo sekreti vay o klasifikuime siguripaske informacie.

Thavd 42 [Mediengo Mestipe]

1. Garantinyola o mestipe thay pluralizmo e mediengo.
2. Censura sitoy aqhavdi. Niyekh nashti te aqhavel o phiravipe e informaciengo vay e ideyengo prekalo medie, uzal o sure kana yekh gasavo shey sito musayutno vash o angloaqhavipe e provokuipasko e bishandipesko thay bianamikyengo ano bare e rasyune, thamutne, etnikune thay religiake bilaqhe treteripesko.
3. Sako isile hako te laqharel o biqaqhe informacie, na pherde vay na egzaktune kola publikuisale, te sine kay ceningyona o hakaya olaeske/olako ano halovipe e kriseya.

Thavd 43 [Kedipesko Mestipe]

Mestipe e shande kedipasko sito garantimo. Sako isile hako te organizuinel o kedipe, protestya thay demonstrate, sar ini isile hako te lel kotor ano akala ovipya. Akala hakaya shay te samatrandingyon kriseya, te sine kay sito musayutno vash te sigruinel o publikuno rendo, thamutno siguripe, vay o garavipe e aver hakayengo.

Thavd 44 [Asociaciako Tromalipe]

1. Asociaciako tromalipe sito garantimo. Asociaciako hako mothavela o hako e savorengo vash te kreirinen yekh organizacia bizo leipe e mekhipasko, te ovel vay ma te ovel jeno yekha organizaciako, sar ini te lel kotor ano aktivitetiya yekha organizaciako.
2. Mestipe vash te kreirine sindikate thay te organizinen olen, e reseya vash te garavgyon o interesya, sito garantimo. O samatrandipe akale hakosko shay te kergyol e kriseya kova sito special kotar o butikerne.

3. Organizacie vay aktivitetiya kola isilen vash o res o pelaripe e konsituciake rendosko, ushkavipe e mestipyengo thay manushikane hakayengo, vay te pashon e rasyuna, themutna, etnikuna vay religiake bilaqhe treteripasko, shay te aqhavyon e kriseske bahameya e kompetent kriselinyako.

Thavd 45 [Alosaripasko Hako thay Kotorleipe]

1. Sakova thamutno e Kosovaka Republuikako kova phergya dershu ofto bersha, te sine kay vi ano alosaripyengo dive, isile hako te alosarel thay te alosargyol, numay shay akava hako te aqhavygyola e kriselinyake bahameya..

2. Themeske institucie dena dumo vash o shaibe vash o kotorleipe e savorengo ano publikune aktivitetiya thay sakolesko hako vash te ovelole hasari ani demokratikuni qhand ano bahamya e publikune organyingo.

Thavd 46 [Garavipe e Beshipaske Thaneko]

1. Beshipaske thaneko hako sito garantimo.

2. Vastipe e beshipaske thaneko regulinyola e kriseya, ano phanglipe e publikune ineterseya. O vastipe e phuvyako shay te ahqvgyola vash o res e zonako. Zonako aqhavipe na dela shaibe vay hako vash kompensipe.

3. Niyekh nashti te cidinyol arbitralune kotar poro beshipasko than. Ano publikuno interesi, sar baza e kriseski, beshipasko than shay te eksporpringyol, e adekvatune kompensipeya thay yekhatar.

4. Vash o bihalovipya phanglo e ekspropipeya, bahaminla e kompetent kriselin.

5. Intelektualuno beshipasko than garavyola e kriseya.

Thavd 47 [Edukipesko Hako]

1. Sako isile hako vash o skolupe bizo pokipe. Obligimo skolupe ovla kotar o krisi thay financinyola kotar o publikune fondya.

2. Publikune institucie ka sigyurinen vash sakova personi yekhune shaipya vash te edukuinyol, prekalo oleske/olake gataripya thay special molya

Thavd 48 [Artesko thay Skenciako Tromalipe]

1. Tromalipe e artistikune thay skencune keripasko sito garantimo.

2. Akademikuno mestipe sito garantimo.

Thavd 49 [Hako vash Buti thay Vatipe e Profesiako]

1. Butyako hako garantinyola.
2. Sako sito mesto te alosarel e butyaki profesia thay butyako than.

Thavd 50 [Qhavoreng Haky]

1. Qhavore silen hako e garavipasko thay musayutne dikhipasko vash olengo shukaripe.
2. Biame qhavore avri prandipestar, isilen yekhune shaipya odole qhavorencar kola biangyona prandipeya.
3. Sakola qhavore isilen hako te ovel garavdo kotar o bishandipe, bilaqho treteripe thay ekploatipe.
4. Sakola butya kola siton phangle e qhavorencar, lel sar kotar o institucie e thamutne raipasko, sar kotar o privat institucie, ka oven ano may laqho interesi e qhavorengo.
5. Sakola qhavore isilen hako vash personalune regularune raportya thay direkt kontaktya pere dadalaryencar, na silen hako te sine kay o kompetent institucie aqhavna akava sar yekh sura koya ka ovel ano mamuyipe e may laqhe familake interesyencar.

Thavd 51 [Sastipasko thay Socialuno Garavipe]

1. Sastipasko dikhlaripe thay socialuno siguripe regulaingyona e kriseya.
2. Bazikuno socialuno siguripe, kova sito phanglo e bibutyaripeya, nasvalipe, samatrandune fizikune shaipya thay phuripe, ka regulingyon e kriseya.

Thavd 52 [Godornipe vash Jivdipasko Than]

1. Natura thay o biodiverziteti, jivdipasko than thay thamutno barvalipe, siton godornipe vash sakaske.
2. Thamutne raipaske institucie angazhingyona vash te garantinen sakaske shaipya vash te ovelole hasari ano jivdipasko than kote ov/oy jivdinela.

3. Hasaripe ano jivdipasko than ka lelon pe dikhipe kotar o publikune institucie ano procesi e bahami leipasko.

Thavd 53 [Interpretipe e Dispozitengo vash o Manushikane Hakaya]

Bazikune manushikane hakaya thay mestipya garantime akala Konstitucia, interpretiingyona ani harmonia e precedentialune hako e Evroopaka Kriselinya vash o Manushikane Hakaya, thay aver mashkartheutne organyendar, kola dikhlarena o implementipe e manushikane hakayengo, kola garantinyona kotar o mashkarthemutnipe.

Thavd 54 [Krisipasko Garavipe e Hakyengo]

Sako isile hako vash kisesko garavipe ani sura vash o ushkavipe vay traynipe e nesave hakosko kova sito garantimo ani akaya Konstitucia vay kriseya, sar ini hako vash efektivune metode e kriseske te sine kay konstantingyola kay ushkavdilo gasavo hako.

Thavd 55 [Samatranda e Tromalipyengo thay Bazikune Hakayengo]

1. O hakaya thay tromalipya kola siton garantime ani akaya Konstitucia, shay te samatrangingyon numay kriseya.
2. Bazikune hakaya thay mestipya kola siton garantime ani akaya Konstitucia, shay te samatrangingyon ji ani odoya masa kobar sito musayutno kay, ano yekh phravdo thay demokrativuno amalipe, te phergyol o res vash koleske dendili e samatranda.
3. O samatrandipe e garantime hakayengo thay mestipyengo, nashti te oven e aver resyencar, numay odolenra kola dendile.
4. Ani sura vash o samatrandipe e manshikane hakayengo thay interpretipe akale aqhavipyengo, savore institucie e thamutne raipasko, thay odola e kriseske, isilen vash obligipe te ovelolen sama vash i esenca e hakoski kova aqhavgyola, natura thay gendo e samatrandipasko, raporti mashkar o samatrandipe thay res kova manglola te reslol, sar ini te dikhlargyon o shaipya e realizipesko odole resesko vash o tikno aqhavipe
5. Samatrandipe e mestipyengo thay garantime hakayengo, nashti te aqhavel nisar e esenca e garantime hakayengo.

Thavd 56 [Tromalipya thay Sherune Hakaya ano Avrirendune Situacie]

Bazikune hakaya thay mestipya kola garavgyona e Konstitucia, shay te samatrangingyon numay ani Avrirenduni Situacia thay numay ji ani masa kobar sito musayutno, sar dikhlargyola ani akaya Konstitucia thay ano mashkarthemutne standradya.

Qhand III Komunitetyenge Jenenge Hakaya

Thavd 57 [Savahtune Principya]

1. Dizune kola siton kotar e yekhuni komuniteteski grupa vay etnikuni, qhibyaki vay religiaki, kola tradicia siton ani teritoria e Kosovaka Republikaki (Komunitetya), ka ovelolen specialune hakaya, dikhlarde akala Konstitucia, uzal o bazikune manushikane hakaya thay mestipya, kola siton dikhlarde ani Qhand II akala Konstituciako.
2. Sakova jeno e komunitetesko ka ovelole hako te alosarel mesto vash tretiripe kay ov sito kotor e komunitetesko thay kotar akava alosaripe vay phiravipe e hakayengo kola phangyona akale alosaripeya, na ka rezultinel niyekh diskriminipe.
3. O jene e komunitetyengo ka ovelolen hako te mothaven, te avansinen thay te jamainen mestipeya pere komuniteteske atributya.
4. Phiravipe akale hakayengo ka adikerel peya o obligipya thay godornipya vash te keren buti ano halovipe e krisye akola isila e Kosovaki Republika, thay na ka ushkavel o aver jenenge hakaya.

Thavd 58 [Themeske Godornipya]

1. Kosovaki Republika sigurinela o musayutne shaipeya, kola dena shipe e komunitetyenge jenenge te garaven, te brakhen thay te jamainenporo identiteti. Raipe ka del dumo special vash o komunitetyenge kutlurake iniciative, leindoy kotor vi o finansialuno azhutipe.
2. Kosovaki Republika ka promovinel o tolerancako duho, dialogi, thay ka del dumo vash o halovipe mashkar o komunitetya thay ka respektinel o dikhlarde standardya e Aqimoseska Konventa e Evropake Konsilesko vash o Garavipe e Minoritarune Komunitetyengo thay e Evropaka karta vash o Regionalune Minoritetyenge Qhibya.
3. Kosovaki Republika ka lel savore mase kola siton musayutne vash te garavel e personyen kola isilen darakeripya vay diskriminipya, bishandipaske anamikya, sar aqhavipe e identiteteske mothavipesko, etnikune, kutlurake, qhibyako vay religiako.
4. Kosovaki Republika, sar isi mol, ka miratuinel o adekuatune mase vash te promovinel yekh pherdo thay efektivuno yekhipe mashkar o komunitetyenge jene ano savore umalya e ekonomikune, politikune, amalipaske thay kulturake jivdipesko. Gasave mase na ka konsideringyon te oven ovipe vash diskriminipe.
5. Kosovaki Republika ka promovinel o garavipe e religikake thay kulturake barvalipesko e savore komunitetyengo, sar kotor e Kosovake barvalipesko. Kosovaki Republika ka ovelola yekh special qhand vash te sigruinel o efektivuno garavipe e obyektyengo thay monumentyengo kola siton kulturuno thay religiako vasnipe vash komunitetya.

6. Kosovaki Republika lela o efektivune bajakya mamuy sah odola kola aqhavena o vastipe e hakayengo kotar o komunitetyenge jene. Kosovaki Republika ka adikergyola kotar o praktike vay politike kola isilen res o asmilipe, bizo olengo mangipe, personyengo kola siton kotar o komunitetya, thay ka garavel odole personyen koatr o sasave butya kola isilen res gasavo asimilipe.

7. Kosovaki Republika sigurinla, ani nadiskriminimi baza, kay o savore komunitetyenge jen te phiraven pere hakaya, kola siton ani akaya Konstitucia.

Thavd 59 [Komunitetyenge Jenenge Hakaya]

Komunitetyenge jene isilen hako kay, ani individualuni qhand vay sar komuniteti:

- (1) te mothaven, adikeren thay jamainen piri kulturathay te garaven o bazikune elementya vash olengo identiteti, vash e religia, qhib, tradicia thay olengi kultura;
- (2) te len o publikuno siklovipe ano savore nivelya, kotar yekh ofisialuni qhibe e Kosovaka Republika, sar on mangena te alosaren;
- (3) te len o publikuno angloskoluipe, fundono thay mashkarutno, pe piri qhib, ji ki dikhlardi kriseski masa, kote o prago vash o kreiripe e skolake paralelengo vash akava res, ka ovel may tikno desar kay dikhlargyola ano rendo e siklovipaske instituciengo;
- (4) te kreirinen thay menajinen o privatune institucie ei siklovipaske thay treningoske, vash kolenge shay te dengyo o publikuno financialuno azhutipe, ano halovipe e mashkarthemutne kriseya thay standardyencar;
- (5) te vastinen piri qhib thay alfabeti mestipeya ano privatuno thay publikuno jivdipe;
- (6) te vastinen piri qhib thay alfabeti ano olenge sombutipya e komunalune centralune autoritetyencar vay e lokalune ofisy e vetralune autoritetyengo kola reprezentinena yekh baro gendo e populaciako, ano halovipe e kriseya. O Kerde pokipya vash o interpretipya thay translatorya, ka uqhargyon kotar o kompetentune autoritetya;
- (7) te vastinen thay te mothaven o komunitetyenge simbolya, ano halovipe e kriseya thay mashkartheutne standardyencar;
- (8) te registrinen o personalune anava ani olengi original forma thay ano olenga qhibyako hramipe, te sine kay on yaverisale bishandipeya;
- (9) te ovelolen lokalune anavipya, dromyenge anavipya thay aver topografikune mothavipya, kola mothavena thay isilen sama vash o but etnikuno karakteri e thanengo;

(10) te ovelolen garantimo akcesi thay specialuno reprezentipe ano publikune transmetipaske medie sar ini programya ano pere qhibya, ano halovipe e kriseya thay mashkarthemutne standardyencar;

(11) te kreirinen thay te vastinen pere medie, ledinoy kotor akate o deipe e informaciengo ano pere qhibya, mashkar aver, prekalo divune gazete thay kablovikune servisya, thay vastipe yekhe rezervime gendosko e frekvensiengo, ano halovipe e mashkarthemutne kriseya thay standardyencar. Kosovaki Republika ka lel o savore mase kola siton musayutne vash te kerel o shaibe e Srbyune komuniteteske ani Kosova te ovelolen akcesi ano yekh biumlavdo televiziako kanali, licensimo pe srbyengi qhib, ani sasutni teritoria e Kosovaka Republikako;

(12) te ovelolen biaqhavde kontaktya andar e Kosovaki Republika, thay te kreirinen thay te adikeren o meste kontaktya e personyencar ano sasavo them, special odoleya kova silen yekhuno etnikuno, kulturuno, qhibyako thay religiako identiteti, vay som kulturako barvalipe, ano halovipe e mashkarthemutne kriseya thay standardyencar;

(13) te vastinen o biaqhavde kontaktya thay te len kotor, bizo diskriminipe, ano aktivitetya e lokalune biraipjkane organizaciengo, regionalune thay mashkarthemutne;

(14) te kreirinen amalipya vash e kultura, arti, skencia thay siklovipe, sar ini studentyenge amalipya thay aver vakeripaske amalipya, avansipe thay jamaipe pere identitetesko;

Thavd 60 [Konsultativuno Konsili vash Komunitetya]

1. Yekh Konsultativuno Konsili vash Komunitetyaka kerel buti ano kuadri e Kosovaka Republikake Presidentesko, kote ka reprezentigyon savore komunitetya.

2. Konsultativuno Konsili vash Komunitetya ovla kotar, mashkar aver, kotar o reprezentya e komunitetyenge asociaciengo.

3. Mandati e Konsultativune Konsilesko vash Komunitetya ka ovelole:

(1) pasharipe e mekanizmesko vash regularuno ledeipe mashkar o komunitetya thay Kosovako Raibe;

(2) shaipya e komunitetyengo vash te komentinen yekh faza may anglal kotar o lijislative thay politikune initiative, kola shay te gatisargyon kotar o Raibe, vash te sugerinen o gasave initiative vash te roden kay olenge mangipya te lelono ano proyektya thay priogramya dedikuime vash akava;

(3) sakova godornipe funksioninela yaveripeya, ano halovipe e kriseya.

Thavd 61 [Phiravipe e Butikeripasko ano Publikune Institucie]

Komunitetya thay olinge jeneka ovelolen hako vash o yekhuno reprezentipe ano butyripe ano publikune organya thay publikune ledeipyaano savore nivelya, leindoy kotor akate e policiaki seval ano beshipaske zone e komunitetyenge, respektindoy ano yekhuno vahti o kompetence thay integriteti e kompetenciengo e raipasko ani publikuni administrata.

Thavd 62 [Phiravipe ano Organya e Lokalune Raipasko]

1. Ano komune kote may ahri dersh pe shil (10%) e dizunengo siton komunitetya, kola ano odola komune na siton buderutne, posti e talosherunesko vash komunitetya e komunake raipasko ka rezervingyol vash yekh representi kotar akala komunitetya.

2. O Posti e talosherunesko ka adikerel o kandidati kova sito kotar e nabuderutni populacia kova lela o buderi vote ani phravdi lista e kandidatyengoano alosaripya e komunake raipasko.

3. Talosheruno vash komunitetya, ka promovinel o dialogi mashkar o komunitetya thay ka ovel sar formaluno thavd e kontaktesko vash o adresipe e nabuderutne komuntetyenge interesya ano kedipya e komunalune raipasko thay ani olaki buti. Talosheruno yekhatar ka ovel godorno vash dikhlaripe e rovlarinyengo kola thovgyona kotar o komunitetya vash olinge jene, so o aktya e komunake bahamipesko ushkavena olinge hakaya kola siton garantime ani Konstitucia. Talosheruno akala sure ka referinel o komunako raipe, vash redikhlaripe e aktesko kotar lelo bahami.

4. Te sine kay o komunako raipe bahaminla vash ma te dikhlarel poro bahamutno akti, vay te sin kay o talosheruno dela nota kay, ini palo ridkihlaripe o rezultati kerla o ushkavipe e garantime hakayengo dikhlarde kotar e Konstitucia, oy/ov shay te legaren e sura direkt ani Konstituciaki Kriselin, koya shay te bahaminel ka akceptuinel vay na o dikhlaripe e surako.

5. Ano akala komune reprezentipe ano egzekutivuno organi vash o minoritarune komunitetya ani Kosovaki Republika sito garantimo.

Qhand IV Kosovako Republikako Parlamenti

Thavd 63 [Savahtune Principya]

Parlamenti sito may uqhi konstituciaki institucia alosardo direkt kotar e populacia thay reprezentinela e populacia e Kosovaka Republikako.

Thavd 64 [Struktura e Parlamenteski]

1. Parlamenti isile shilu bish (120) alosarde jene e garavde votuipya ano phravde liste. O thana ano Parlamenti ulavgyona mashkar o savore partie, koalicie, dizunenge shirdipya thay biumlavde kandidatya, ano ulavipe e vasne votyengo, vijainde olendar, ano alosaripya vash o Parlamenti.

2. Ano kuadri akale ulavipesko, bish (20) kotar o shelu bish (120)thana siton garantime vash o reprezentipe e komunitetyengo kola na siton buderune ani kosova, sar isi:

(1) partie, koalicie, dizunenge shirdipya thay biumlavde kandidatya, kola deklaritale kay reprezentinena o srbyuno komuniteti, ka ovelolen o gendo e thenengo ano Parlamenti vijaipe ano phravde alosaripya, e minimumeya derh (10) garantime beshlinyengo, ani sura kana o gendo e vijaipe beshlinyengo sito may tikno desari (10);

(2) partie, koalicie, dizunenge shirdipya thay biumlavde kandidatya, kola deklaritale kay reprezentinena o aver komunitetya, ano Parlamenti ka ovelolen o gendo e beshlinyengo kola vijainena ano phravde alosaripya ano minimumi e beshlinyengo garantime sar pe nakhipe: Romano komuniteti yekh (1) beshlin; Ashkalyuno komuniteti Ashkali yekh (1) beshlin; Egipqaynengo komuniteti yekh (1) beshlin; thay yekh (1) beshlin plus ka dengyola e komunitetyenge Roma, Ashkalie thay Egipqayna, kola isilen may baro gendo e vijaipe savahtune votyengo; Boshnyakuno komuniteti trin (3) beshlinya, Turkyuno komuniteti duy (2) beshlinya thay Goranyengo komuniteti yekh (1) beshlinya, te sine kay o gendo e vijaipe beshlinyengo kotar sakova komuniteti sito may tikno desari o garantimo gendo e beshlinyengo.

Thavd 65 [Parlamenteske Kompetence]

Kosovaka Republikako Parlamenti:

(1) miratuinla krisya, rezolute thay aver savahtune aktya;

(2) bahaminla te yaverinel e Konstitucia e duy e trinengo (2/3) e votyengo e savore pere jenengo, leindoy kotor duy e trinengo (2/3) e savore jenengo kola adikerena o rezervime thana thay garantime vash o reprezentya e komunitetyengo kola na siton buderune ani Kosova;

- (3) anavinla o referendumi, ano halovipe e kriseya;
- (4) ratifikinla o mashkarthemutne traktatya;
- (5) miratuinla o bujeti e Kosovaka Republikako;
- (6) alosarela thay ulavla e Presidento thay o Parlamenteske Talopresientya;
- (7) alosarela thay shay te cidel e funkciatar e Presidento e Kosoavaka Republikako;
- (8) alosarla o Raipe thay mothavla o napakyavipe pedral olate;
- (9) diklarela e buti e Raipaski thay e aver publikune instituciengo, kola, ani baza e Konstituciaki thay krisyengi, raportinena e Parlamenteske;
- (10) alosarela e jenen e Kosovake Krisipaske Konsilesko thay Kosovake Porkuripesko Konsili, ano halovipe akala Konstitucia;
- (11) propozinla krisitorya e Kriselinyaka Konstituciako;
- (12) dikhlarela e avrutne butyengi politika thay siguripe;
- (13) dela nota vash o dekreti e Presidentesko vash o anavipe e Avrirenduna Situaciako;
- (14) bahaminla phanglo e surencar kola silen savahtuno interesi, dikhlarde e kriseya;

Thavd 66 [Alosaripe thay Mandati]

1. Kosovako Parlamenti alosargyola ano shtar bershuno mandati, shiridndoy kotar o dive konstituivuna senancako, koya adikergyola andar o trianda (30) dive kotar o dive e anavipesko e ofisialune alosaripyenge rezultatyengo.
2. O regularune alosaripyavash o parlamenti adikegyona may dosna trianda (30) dive anglo mandatesko agoripe, numay ano sure e Parlamenteske ulavipesko, na mau dosna desar o sarandu panjd (45) dive palo ulavipe vay rumipe.
3. Presidenti e Kosovaka Republikako ka kharel e angluni seanca e Parlamenteski. Te sine kay o Presidento e Kosovaka Republikako na sito ani situacia vash tre kharel e angluni seanca, o Parlamenti ka adikerel senaca bizo kotorleipe e Presidentosko.
4. Mandati e Kosovake Parlemantesko shay te lungyargyola numay ano Avrirendune Situacie vash o garavipe kotar e agresia vay ani sura kana isi riziko pedral e konstituciako rendo vay publikune siguripesko e Kosovaka Republikako, thay numay abokar kobar lungyargyola e Avrirenduni Situacia, sar regulinyola ani akaya Konstitucia.

5. Shaipya, zone thay asloaripaske procedure, gatisargyona e kriseya.

Thavd 67 [Alosaripe e Presientesko thay Talopresidentyengo]

1. Kosovako Parlamenti kotar poro rendo alosarela e Sherune thay panj (5) talosherune.
2. Sheruno e Parlamentesko propozingyola kotar may bari grupa e parlamenteski thay alosaripya e buderutne votyencar e savore deputetyengo ano Parlamenti.
3. Trin (3) talosherune propozime kotar o trin may bare grupe e parlamenteske, alosargyona e buderutne votyencar e savore Parlamenteske deputetyengo.
4. Duy (2) talosherune reprezentinena o na buderuno komuniteti ano Parlamenti thay on alosargyona e buderutne votyencar kotar o sah deputetya. Yekh talosheruno ka ovel kotar o rigya e Parlamenteske jenengo kola adikerena o rezervime vay garantime thana kotar o Srbyuno komuniteti, thay aver talosheruno kotar o rigya e Parlamenteske jenengo kola adikerena o rezervime vay garantime thana kotar o aver na buderutne komunitetya.
5. Sherune thay o talosherune e Parlamenteske cidingyona e funkciatar e buderutne votyencar kotar o duy e trinengo (2/3) e savahtune deputetyenge gendosko.
6. Sheruno thay talosherune formirinena o Parlamentesko Sherunipe. Sherunipe siton godorne vash o administrativuno butikeripe e Parlamentesko ani dendi qhand e regulipeya e Parlamenteska butyako.
7. Parlamenetesko Sheruno:
 - (1) reprezentinla o Parlamenti;
 - (2) dela o divesko rendo, kharla thay phiravla o sence;
 - (3) hraminla o aktya miratuime kotar o Parlamenti;
 - (4) phiravla vi aver funkcie, ani baza akala Konstituciako thay butyaka regulorako ano Parlamenti;
8. Ano sure na prezentipasko vay na gatisaripasko vash te phiravel akaya funkcia, Parlamenteske Sherune yeverinla yekh kotar o talosherune.

Thavd 68 [Seance]

1. O beshipya e Kosovake Parlamentesko siton publikune.

2. O beshipy e Kosovake Parlamentesko shay te oven phande e mangipeya e Presidenteski e Kosovaka Republikako, e Sheruneministreko vay e yekh trinengo (1/3) e deputetyengo, ano sure dende kotar e Regulatora e Butyaki ano Parlamenti. Bahami lelola ani phravdi umal thay transparentuni thay rosela e vota e duye trinengo (2/3) e deputetyengo ano Parlamenti kola siton prezentune thay kay votuina.

Thavd 69 [O Vahti e Seacengo thay Kuoripe]

1. Kosovako Parlamenti bershune butikeripy kerla ano duy sesie.
2. Anglonilayeski sesia shirdela ko trinto luya dive e qhonesko yanuari, numay e angloyevendeski sesia shirdela ko duyto luya dive ano qhon septembri.
3. Parlamenti isile kuorumi kana isiton prezent may but desat ekvash e deputetyengo ano Parlamenti.
4. Kosovako Raibe kedingyola ani avrirenduni senca e mangipeya kotar o Presiento e Republikako, e Sheruneministresko vay kotar yekh e trinesko (1/3) e deputetyengo.

Thavd 70 [Mandati e Deputetyengo]

1. Deputetya siton prezentatorya e populaciako thay na silen aver obligimo mandati.
2. Mandati e deputetesko ano Kosovako Parlamenti shirdela ano dive e certifikuipasko e alosaripyenge rezultatyengo.
3. Mandati e deputetyengo agorinla vay sito bilegaluno, te sine kay:
 - (1) na anla e sovlin;
 - (2) dela vast cidipe;
 - (3) ananvingyola sar jengo e Kosovake Raipasko;
 - (4) agorinla o mandati e Parlamentesko;
 - (5) na sito prezent shov (6) qhonya rendoa ano Parlamenteske senace. Ano special sure, o Kosovako Raibe shay te bahaminel yaveripeya.
 - (6) krisingyola e kriselinyake bahameya e forma vash o paneluno ovipe, e panj (5) bersh thay may but phanglipe;
 - (7) ov/oy merla;

4. O tromale thana e deputetyengo ano Parlamenti phergyona yekhatar, ano halovipe akala Konstitucia thay kriseya.

Thavd 71 [Kualifikiya thay Polyenge Yekhipya]

1. Sakova dizuno e Kosovaka Republikako kova sito dershuofto (18) bershuno vay may baro pherela o krisipaske kritesya, shay te ovel kandiadi vash o deputeti.

2. O andripe e Kosovake Parlamentesko ka respetinel o principya e polyenge yekhipasko kola siton akceptuime ano phanglipe e mashkarthemutne principencar.

Thavd 72 [Bihalovipe]

Deputeti e Kosovake Parlementeski nashti te adikerel nesavo ekzektuivuno posti ani publikuni administracia vay ani nesavi publikuni butikerni, vay nashti te phiravel nesavi aver ekzektuivuni funkcia, sar dikhlargyola ani krisi.

Thavd 73 [Bishaipe e Kandiduibesko]

1. Nashti te kandiduingyon numay ni te alosargyola deputeti ano Parlamenti, bizo vast cidipe kotar poro obligipe:

- (1) krisitorya thay prokurorya;
- (2) jene e Kosovake Siguripaske Zoralipesko;
- (3) o jene e Kosovaka Policiake;
- (4) o sevalutne e Kosovaka Doganako;
- (5) sevalutne e Themeske Siguripasko;
- (6) phiravtune e biumlavde agenciengo;
- (7) diplomatikune reprezentya;
- (8) sherune thay jene e Centraluna Alosaripaska Komisiako;

2. Nashti te kandiduingyon vash o deputetya o personya kola siton aqhavde kotar o krisi vash te keren buti, e agorutne kriselinyake bahameya.

3. Sherune thay aver sevalutne, kola adikerena egzektuivuno godornipe, nashti te alosargyon sar jene e Parlamenteske bizo vast cidipe kotar piri obligiacia.

Thavd 74 [Vastipe e Funksiasko]

Deputetya e Kosovake Parlameteske phiravena piri funkcia ano may lqho interesi e Kosovaka Republikako thay ano halovipe akala Konstitucia, krisya thay Parlameteske procedure.

Thavd 75 [Imuniteti]

1. Parlameteske Deputetya isilen imuniteti kotar o penaluno rodlaripe, civiyuno rodipevay cidipe e funkciatar vash o butya thay bahamya ano pere godornipaske butya sar jene e Parlameteske. Imuniteti na hasarla o penaluno rodlaripe vash o lele bajakya avri e godornipaska butyatar sar jeno e Parlametesko
2. Parlametesko Deputeti nashti te arestingyol ji kana ov/oy agorinela pere obligipya sar jeno e Parlametesko, bizi dendi nota e buderutne jenengo kotar o Parlamenti.

Thavd 76 [Butyaki Regulativa]

Butyake regulative ano Parlamenti miratuingyola kotar o duy trinendar (2/3) e votyengo e savore jenengo thay dena o andruno regulipe thay e butyaki umal e Parlameteski.

Thavd 77 [Komisie]

1. Kosovako Parlamenti anavinla o nasavahtune komisie, funksionalune komisie thay komisie ad hok, kola ka reflektinen o politikuno andar e Parlametesko.
2. Parlamenti, e mangipeya kotar o yekh e trinengo (1/3) e savore pere jenengo, kreirinla komisie vash yekh speciyaluni komisia, leindoy kotor vi o rodlaripaske sure.
3. May hari yekh talosheruno e sakola parlamentaruna komisiako, ka ovel kotar o aver komuniteti kotar odova kova sito sheruno.
4. Raipya thay procedure e komisiengo samatrangingyona e butyaka regulora ano Parlamenti.

Thavd 78 [Komisia vash o Hakaya thay Interesya e Komunitetyengo]

1. Komisia vash o hakaya thay interesya e komunitetyenge sitoy savahtuni Parlameteski komisia. Akaya komisia kergyola kotar yekh e trinengo (1/3) e jenengo kola reprezentinela e deputetyengi grupa ano Parlamenti, kola adikerena o garantime vay rezervime thana vash o srbyuno komuniteti, kotar yekh e trinengo (1/3) e jenengo kola reprezentinena e grupa e deputetyengi ano Parlamenti, kola adikerena o rezervime vay garantime thana vash o nabuderune komunitetya thay yekh e trinendar (1/3) e jenengo kotar o buderuno komuniteti kola reprezentinena ano Parlamenti.

2. E mangipeya kotar sakova jeno e Parlamenteske Sherunipasko, sakova propozimo krisi ka dengyol ani komisia vash o hakaya thay interesya e komuniteteyengo. Komisia, e buderi votencar e jengo, ka bahaminel ano phanglipe e kriseya propozimo mashkar duy kurke.
3. Vash te siguringyon o hakaya thay interesya e komunitetyengo siton adresime sar manglape, Komisia shay te kerel rekomandipya aver komisiake vay Parlamenteske.
4. Komisia, para iniciativa, shay te propozinel krisya thay mase andar o godornipya e Parlamenteske, kola konsiderinela so siton mangle vash te adresinen o interesya e komunitetyenge. O jenya e Komieinge shay te den individualune godinipya.
5. Yekh sura shay te referingyol e komisiake vash konsultipesko godinipe kotar o Parlamentesko Sherunipe, yekh aver komisia, numay yekh kerdi grupa kotar may hari dersh (10) jene e Parlamenteske.

Thavd 79 [Lejislaciaki Iniciativa]

Iniciativa vash te propozinen o krisya, shat te lel o presidento e Kosovaka republikako kotar olaki vay oleski buti, Raipe, Parlamenteske deputetya, vay may hari dersh miye dizune, sar dikhlargyola ano krisi.

Thavd 80 [Miratuipe e Krisyengo]

1. Krisya, bahamya thay aver akatya miratuingyona kotar o parlamenti e buderutne deputetyenge votendar thay kola votuina, numay kana isi aver dendi ani Kosnstitucia.
2. Miratuimo krisi ano Parlamenti hramingyola kotar o Kosovako Parlamentesko Sheruno thay anavingyola kotar o Republikako Presidenti, palo odova kana hraminla mashkar ofto (8) kana lena o krisi.
3. Te sine kay o Republikako Presidento iranla o krisi ano parlamenti, ov/oy musay te mothaven o molya e kriseske iranipesko. E Kosovaka Republikako Presiento o hako vash krisiesko iranipe, shay te vastinel yekh ver.
4. Parlamenti, e buderutne votyencar kotar o sah deputetya, bahaminla vash mirauipe e irame krisesko kotar o Republikako Presidento, thay akava krisi konsideringyola sar anavimo.
5. Te sine kay o Kosovaka Republikako Presidento, mashkar o ofto (8) dive palo krisesko leipe na lela niyekh bahami vash olesko iranipe, o krisi konsideringyola anavimo, bizo olesko referipe thay publikunigyola ano ofisialune gazete.
6. Krisi khuvla ano zoralipe dershupanj (15) dive palo publikuipe ani Ofisionaluni Gazeta, te sine kay, e korkore kriseya, dikhlargyola aver.

Thavd 81 [Lejislacia e Vitalune Intereseya]

1. O dikhlarde krisya pe nakhipe, vash miratuipe, yaveripe vay nazorakeripe olengo, rodена e vote e buderi jenengo ano Parlamenti kola siton prezentune thay kay votuina, kola isilen rezervime beshlina vay garantime vash o reprerzentya e Komunitetyengo kola na siton buderune:

- (1) krisya kola yaverinena o komunalune samatrande, kreirinena vay aqhavena o komune, samatrandinena o buhflaripe e komunalune raipasko thay olengo kotorleipe ano mashkar komunlaune leledipya thay avri e samatrandendar;
- (2) krisya kola implementinena o komuneitetyenge jenenge hakaya, numay odola kola siton dende ani Konstitucia;
- (3) krisi vash o vastipe e qhibyengo;
- (4) krisi vash lokalune alosaripya;
- (5) krisi vash o garavipe e kulturake barvalipesko;
- (6) krisi vash o religiake mestipya vay halovipya erelegiake komunitetyencar;
- (7) krisi vash siklovipe;
- (8) krisi vash o vastipe e simbolyengo, leindoy kotor o simbolya e komnuitetyenge tahy vash o publikune festipya;

2. Niyekh kotar i krisya e vitalune intereseya, nashti te khuven ano Referendumi.

Thavd 82 [Ulavipe e Parlamentesko]

1. Parlamenti ulavdgyola vay rumungyola ano akala sure:

- (1) kana mashkar o vahti e shovardersh (60) divengo kotar e data e anvipeski e mandatareski kotar o Presidento e Kosovaka Republikako, nashti te formirngyol o Raipe;
- (2) kana vash o rumipe e Parlamentesko votuina o duy e trinengo (2/3) e savore deputetyengo, rumipe ovela e dekretelya kotar o Presiento e Kosovaka Republikako;
- (3) kana mashkar o vahti e shovardersh (60) divengo kotar o datumi e shirdipasko e procedurake alosaripesko, na alosargyola o Presidento e Kosovaka Republikako;

2. Parlamenti shay te ulavgyola vay te rumingyola kotar o Presidento e Kosovaka Republikako, palo suksesuno votuipe e Raipaske na pakyavipesko.

Qhand V Presidento e Kosovaka Republikako

Thavd 83 [Statusi e Presidentesko]

O Presidenti reprezentinla o manushengo uniteti e Kosovaka Republikako thay sito sheruno e themesko.

Thavd 84 [Kompetence e Presidenteske]

O presidenti e Kosovaka Republikako:

- (1) reprezentinla e Kosovaka Republika ano them thay avrial;
- (2) garantinla o konstituciako funkcionisipe e alosarde instituciengo akala konstitucia;
- (3) anavinla o alosaripya vash Kosovako Parlamenti thay kharla o angluno kedipe;
- (4) ikalela dekreti, panglipsea pere konstituciake kompetentencar ;
- (5) sile hako e iranipesko vash dikhlaripe e miratuime krisengo, te konsiderinla kay siton bilaqhe vash legalune interesia e Kosovaka Republikako vay vash yekh numay buderi olake komunitetia. O hako vash iranipe e yekhe krisesco shay te vastini numay yekh ver;
- (6) propozinla o amandamentia vash akaya Konstitucia;
- (7) shay te referinel konstituciake puqhipya ani Konstituciaki Kriselin;
- (8) phiravla e thaneski avrialuni politika, konsultipea e Sheruneministrea;
- (9) akceptinla kredencialune lila e diplomatikune misienge shefengo akreditime ani Kosova;
- (10) sito Sheruno Komandanti e Kosovake Siguripeske Zoralipyengo;
- (11) phiravla o Konsultativuno Konsili vash o komunitetia;
- (12) alosarela e mandatare vash o Raipako formiripe, palo propozipe e politikune partiako vay koaliciako, koya kerela buderi e Parlamentosko;
- (13) e Kosovako Kriselinake Koncileske propozipea, anavinla thay hulavla e Kosovaka Kriselinake sherune;
- (14) e Kosovako Kriselinake Koncileske propozipea, anavinla thay hulavla e Kosovaka Republikake krisitoren;

- (15) E Kosovaka Prokurorialune Koncliske propozipea, anavinla thay hulavla e Kosovaka Republikako Themeske Sheruneprokurore;
- (16) E Kosovaka Prokurorialune Koncliske propozipea, anavinla thay hulavla e Kosovaka Republikake prokuroren;
- (17) E Parlamentoske propozipea, anavinla e krisitoren vash Konstituciaki Kriselin;
- (18) anavinla e Komandante e Kosovake Zoralipeske Siguripesko, palo Raipnaki rekomandipe;
- (19) ano koperipe e Sheruneministea, anavinla e Direktore, Talodirektore thay e Generalune Sekretare e Kosovaka Ajeniciako vash Inteligenca;
- (20) ano kosultipe e Raipna, decisinla vash anavipe e Avrirendune Situaciako;
- (21) shay te rodel kedipe e Kosovake Siguripeske Koncilesko thay phiravla le ani Avrirenduni Situacia;
- (22) baziripea ano konsultipe e Sheruneministrea, decisinla vash formiripe e diplomaciake misiengo vay konzulatengo e Kosovaka Republikako;
- (23) E Raipnake propozipea, anavinla thay hulavla e diplomaciake misiake shefen e Kosovaka Republikako;
- (24) anavinla e Sherune e Centralune Alosaripeske Komisiako;
- (25) anavinla e Centralune Bankake Guvernatore e Kosovaka Republiako kova ka serverinel sar Menajipesko Direktori thay anavinla e yavere jenen e Bankake Bordesko;
- (26) ulavla poqina, naysipya thay timinya, ano halovipe e krisea;
- (27) anavinla o individualuno yeftisaripe, ano halovipe e krisoa;
- (28) yekh ver ano bersh raportinla e Kosovake Parlamentoske kova phanglola oleske/olake butikerutneumalea;

Thavd 85 [Kvalifikipe vash o Alosaripe e Presidentesko]

Presidenti e Kosovaka Republikako shay te alosargyol sakova themutno e Kosovaka Republikako, kova pherela o kondicie vash te ovel deputeti ano Kosovako Parlamenti.

Thavd 86 [Alosaripe e Presidentesko]

1. O Presidenti e Kosovaka Republikako alosargyola kotar o Parlamenti, e garavde votuiepa.
2. Alosaripe e Presidentesko e Kosovaka Republikako musay te ovel na mayhari se triyanda (30) dive anglal o mandatesko agoripe e aktualune Presidentesko.
3. Sakova themutno e Kosovaka Republikako shay te nomininel pe sar kandidati vash Presidenti e Kosovaka Republikako, te sine kay ov/oy sigurinla o parafindipe e mayhari (30) deputetengo e Kosovake Parlametesko. E Parlamentoske deputetia shay te parafinen yekhe kandidateske vash Presidenti e Kosovaka Republikako.
4. O alosaripe e Presidentesko ovela e duye trinego (2/3) votyengo e sah Parlamentoske deputetengo.
5. Kan niyekh kandidati na lela buderi kotar duy trinego (2/3) ano duy anglune votipya, organizinipe o trito votipe mashkar o duy kandidatia kola lele maybaro numero e votyengo ano duyto votipe thay o kandidati kova lela buderi e kotorleutne deputetenge votyengo thay kola votinena, alosargyola Presidenti e Kosovaka Republikako.
6. Kana ano trito votipe, niyekh kandidati na alosargyola Presidenti e Kosovaka Republikako, ulavgyola o Parlamenti thay anavingyona o neve alosaripya, kola musay te adikerenape andral o sarandupanj (45) dive.

Thavd 87 [Mandati thay Sovli]

1. O Presidenti e Kosovaka Republikako shrdela o mandati palo deipe sovli anglal o Kosovako Parlamenti.
2. E Presidentesko Mandati sito panj (5) bersh.
3. Palo agoripe e anglune mandatesko, o Presidenti shay te palem alosargyol panda numay yekh ver.

Thavd 88 [Bihalovipe]

1. O presidenti nashti te phiravel niyekh yaver publikuno obligipe.
2. Palo alosaripe, o Presidenti nashti te phiravel niyekh funkcia ani politikuni partia.

Thavd 89 [Imuniteti]

O Presidenti e Kosovaka Republikako sile imuniteti kotar penaluno rodipe, civilune akuze vay hulavipe vash o aktia thay decisipya andral o obligaciengo kerutnoulmal e Presidenteske e Kosovaka Republikako.

Thavd 90 [Nasavahtuno Nagatisaripe vash e Buti e Presidenteski]

1. Ano ovipe kay o Presidenti e Kosovaka Republikako nasavahtune na sito shayuno te pherel oleske/olake obligipya, ov/oy shay te nakhavel voluntarune olesko/olako butyako posti, e Parlamenteske Sheruneske, kova ka vastinel e buti e Presidenteski e Kosovaka Republikako. O dikhlaripe e Presidentesko vash nakhipe e obligipyengo musay te adikerel specifikune o sebepya thay vahtesko lungipe e obligipyenge nakhipesko, te sine kay sile jandipe vash odova. O Presidenti e Kosovaka Republikako palem ka shrdel e obligipyenge vastipea palo te ovel ani situacia te vastinel o obligipya, odolea e Parlamenteske Sheruneske qhinavgyola o posti e Presidentesko butyake vastimesko.

2. Ano ovipe te sine kay na ulo o voluntaruno nakhipe e obligipyengo, o Pralamenti e Kosovaka Republikako, palo konsultipe e medisinate konsiliumea, e duye trinego (2/3) votyencar e sah deputetengo decisinla te sine kay o Presidento e Kosovaka republikako sito nasahvatune bishayutno vash te vastinel pere obligipya. O Sheruno e Kosovake Parlamentesko ka servisinel sar butyako vastimo e Presidentesko e Kosovaka Republikako ji kay ov/oy ovla shayuno/i palem te shrdel o vastipe e Presidenteske obligipyengo.

3. O Posti e butyake vastimesko e Presidentesko e Kosova Republikako, nashti te vastinel vash yekh maylungo periodi kotar shov (6) masekya.

Thavd 91 [Presidentesko Cidipe kotar e Funkcia]

1. O Presidenti e Kosovaka Republikako shay te hulavel pe kotar o Parlamenti kana oy/ov sito krisimo vash pharo krimesko keripe vay kana ov/oy na si gatisardo/i vash te phiravel o obligipya akale postesko sebepi bishayipe vay phare nasvalipesko, vay kana e Konstituciaki Krisleni dikhlargya kay ov/oy kergya pharo pagibe e Konstituciako.

2. E procedura vash hulavipe e Presidentesko e Kosovaka Republikako shay te inicirinel pe kotar yekh shtarto (1/4) e Parlamenteske jenendar, kola ka parafinen yekh peticia, kote mothavla o sebepya vash hulavipe. Ano ovipe kay e peticia supozinla bigatisaripe vay pharo nasvalipe, o Parlamenti ka rodela o godinipe e medicinake konsiliumesko vash sastipesko gendo e Presidentesko. Ano ovipe kay e peticia supozinla dayekh pharo pagipe e Konstituciako, e peticia musay te del pe yekhatar e Konstituciake Krisilinake, koya ka decisinel vash akava puqhipe andral o evta (7) dive kotar o leipe e peticiako.

3. Kana o Presidenti e Kosovaka Republikako si krisimo vash dayekh pharo krimi vay kana o Parlamenti, ano haljovipe akale thavdea, konstatinla kay o Presidenti na sito gatisardo te vastinel

oleske/olake obligipya sebepi o bishaibe vay pharo nasvalipe, vay kana e Konstituciaki Kriselin konstantinla kay ov/oy kergya pharo pagipe e Konstituciako, O Parlamenti shay te hulavel e Presidente e duye trinigo (2/3) votyencar e sah oleske jenendar.

DRAFT

Qhand VI Kosovako Republikako Raibe

Thavd 92 [Sahvahtune Principya]

1. E Kosovaki Raipni kerena o Sherunoministri, Talosherunoministri thay Ministaria.
2. E Kosovaki Raipni vastinla o ekzekutivuno raibe ano panglipe e Konstitucia thay e krisoa.
3. E Raipni implementinla o krisia thay yaver aktia miratuime kotar Kosovako Parlamenti andaral o obligipyengo umal dikhlarde e konstitucia thay e krisoa.
4. E Raipni lela decisie ano panglipe akala Konstitucia thay e krisoa, propozinla projekt-krisia thay e ekzistime krisonege amadamentipya a yaver aktyengo, sar ini shay te del godinipe phanglo e projekt-krisoncar kola nas siton propozime olatar.

Thavd 93 [Kompetence e Raipnake]

E raipni isila akala kompetence:

- (1) propozinla thay implementinla e andraluni thay avrialuni themeski politika;
- (2) promovinla e thanesko ekonomikuno jamayipe;
- (3) propozinla e Parlamenteske projekt-krisia thay yaver aktia;
- (4) lela decisipyathay ikalela yurudikane aktia vay regulipya, musayutne vash implementipe e krisengo;
- (5) propozinla o Bujeti e Kosovaka Republikako;
- (6) drominlaudhëzon dhe mbikëqyr punën e organeve të administratës;
- (7) drominla o butikeripe thay jamayipe e publikune servisengo;
- (8) propozinla e Presidenteske e Kosovaka Republikako anavipe thay hulavipe vash o shefia e Kosovaka diplomatikune misiengo;
- (9) propozinla amandamentia e Konstituciake;
- (10) shay te referinel konstituciake puqhipya ani Konstituciaki kriselin;
- (11) vastinla ini yaver ekzekutivune funkcie, kola na siton dikhlarde e yaver centralune vay thanutne organenge;

Thavd 94 [Kompetence e Sheruneministresko]

O sherunoministri sile akala kompetence:

- (1) prezentinla thay phiravla e Raipni;
- (2) sigurinla kay o sah Ministrie kerena buti e halovipea e raipnake politika;
- (3) sigurinla o implementipe e krisengo thay e dikhlarde Raipnake politikengo;
- (4) dela pakiv e raipnake jenen, bizo Parlamentosko godonipesko dikhlaripe;
- (5) phiravla e Kosovako Siguripesko Koncili;
- (6) anavinla e Kosovake Policiake Komesare;
- (7) konsultinla pe e Presidentea e Kosovake Republikako phanglo e Intelegenciake puqhiplea;
- (8) ano koperipe e Presidentea, anavinla e Direktore, talodirektore thay e Sahvahtune Inspektore e Kosovaka Agenciako vash Intelegenca;
- (9) konsultinla pe e Presidentoa truyal o implementipe e avrialune thaneske politikako;
- (10) agorinla ini yaver butya, dikhlarde Konstitucia thay krisoa;

Thavd 95 [Alosaripe e Raipnako]

1. Palo alosaripya, o Presidenti e Kosovaka Republikako propozinla e Parlamenteske e kandidate vash Sherunoministri, ano konsultipe e politikune partia vay koalicia koya vijaingya o musayutno buderi ano Parlamenti vash te formirinel pe e Raipni.
2. O kandidati vash Sherunoministri, na mayhari se deshupanj (15) dive palo anavipe, dela o andripe e Raipnako anglal o Kosovako Parlamenti thay rodla o miratuipe kotar e Parlamentoski rig.
3. E raipni konsiderinlape alosardi te sine kay lela buderi e votyengo e sah Kosovake Parlamentoske deputetengo.
4. Te sine kay e Raipnako propozimo andripe na lela buderi e musayutne votyengo, e Kosovako Presidenti, ano vasht mshkarb desh (10) dive anavinla e yavere kandidate, truyal o yekhuni procedura. Te sine kay ni o duyto drom na alosargyola e Raipni, odoya ver o Kosovako Presidenti anavinla o alosaripya, kola musay te adikeren pe nabuderi se saranda (40) dive kotar o dive e lenge anvipesko.

5. Kana o Sherunoministri dela vastcidipe vay vash yaver sebepya, olesko/olako posti aqhola quqho, e Raipni perela thay o Presidenti e Kosovaka Republikako, ano kosultipe e politikune partia vay koalicia koya vijaingya o buderipe ano Parlamenti, mandatinla e neve kandidate, vash te formirinel e Raipni.

Thavd 96 [Ministrie thay Minoritetyengo Prezentipe]

1. O Ministrie thay yaver ekzekutivune organia formirinenape, truyal o musayipe, vash agoripe e funkciengo andral o Raipnake kompetence.

2. O numero e Raipnake jenego dikhlarape olake andralune.

3. Ani Raipni ka ovel mayhari yekh (1) Ministri kotar Srbyengo komuniteti thay yekh (1) kotar dayekh yaver haricuno Kosovako komuniteti. Te sine kay siton buderi se 12 Ministaria, E Raipni ka ovel ola ini panda yekh trito ministri, kova reprezentinla yakh kotar Kosovako minoritetengro komuniteti.

4. Ka oven mayhari duy (2) taloministria kotar Kosovake Srbyengo komuniteti thay duy (2) taloministria kotar o yaver nabuderune komunitetia ani Kosova, Te sine kay siton buderi se deshduy (12) ministria, e Raipni ka ovel ola panda yekh taloministri o trito, kova reprezentinla o srbyengo komuniteti thay yekh (1) yaver taloministri, kova reprezentinla yekh kotar yaver nabuderi Kosovake komunitetia.

5. O alosaripe akale ministrengo thay taloministrengo ka decisinel pe palo konsultipe e partiencar, e koaliciencar vay grupencar kola reprezentinena o nabuderi komunitetia ani Kosova. Te sine kay ulavgyona kandidatia avrial o deputetia e Kosovake Parlamentesko, vash akava o ministria thay taloministria ka roden formaluno miratupe e buderi Parlamenteske deputetengo, kola siton kotar partie, koalicie, dizune inciative thay biumlavde kandidatia, kola deklarinde pe kay reprezentinena e komunitete alavea.

6. O sherunoministri, talosheruneministria thay e Raipnake ministria shay te alosaren kotar Kosovake Parlamentoske deputetia vay kotar kfalifikime jene, kola na siton e Parlameteske deputetia.

7. O sherunoministri, talosheruneministri thay o ministria nashti te phiraven yaver oficialune funkcie, vay te khuyen pe buti yaverthane, sasutne sahatea vay ekvash sahatea.

Thavd 97 [Godornipe]

1. E Raipni vash pere butya, dela respondipe e Kosovake Parlamentoeske.

2. O Sherunoministri, Talosheruneministri thay o ministria adikerena yekhunogodornipe vash o decisipya kola lela e Raipni thay individualuno godornipe vash o decisipya kola lena kotar olengo godornipesko umal.

Thavd 98 [Imuniteti]

E Kosovake Raipnake jene phiravna imuniteti kotar penaluno rodipe, civilune akuze thay hulavipya vash keripya thay decisipya andral olengo respondipesko kerutnoumal sar Raipnake jene.

Thavd 99 [Procedure]

E butyako dromipe thay e decisipesko procesi ani Raipni dikhlargyola krisea vay raipeske regulativencar.

Thavd 100 [Mocia e Votuipaske Pakyavipaski]

1. E Mocia e bipakhyavipaski mamuy e Raipni shay te vazdel pe e yekh trinego (1/3) propozipea e sah deputetengo ano Parlamenti.
2. O votuipasko pakhyavipe e raipnake shay te rodel o Sherunoministri.
3. E Mocia e biphikodeipasko khuvla ano divesko rendo e Parlamenteske, na mayhari se panj (5) dive vay na mayanglal se (2) dive kotar o lesko dikhlardo dive.
4. Konsiderinla pe kay o napakhyavipesko mocioni sito lelo, te sine kay vash oleske votinde buderipe kotar o sah deputetengo ano Kosovako parlamenti.
5. Kana e bipakhyavipesko mocioni perla, o yaver bipakhyavipesko mocioni nashti te vazdel pe truyal o enyavardesh (90) avutne dive.
6. Kana o bipakhyavipesko mocioni sito votimo kotar e Raipni ano sasutnipe, E raipni konsiderinla pe ano vastcidipe.

Thavd 101 [Civilyuni Seval]

1. O andripe e civilyune sevallesko ka diklarel butverutnipe e Kosovake manushengo, leindoy pe konsiderata o principya e yekhutne jenego, mashkartemune penjade.
2. Yekh Biumlavdo Dikhlaripesko Koncili vash civilune sevala sigurinla o respektipe e regulativengo thay principengo kola regulishinena o civilyuno seval thay kova dikhlarla e manushengo diverziteti e Kosovaka Republikako.

Qhand VII Krisipasko thay Prokuroriako Sistemi

Thavd 102 [Savahtune Principya]

1. O Krisipasko raibe ani Kosovaki Republika phiravgyola kotar o kriselina.
2. O Krisipasko Raibe sito unikuno, biumlavdo, hakyuno vay biriguno thay sigurinla yakhutno khuvipe ani kriselin.
3. O Krisitoria kriselinena pe baziripe ani Konstitucia thay kriso.
4. O Krisitoria truyal o phiravipe pere funkciako musay te oven biumlavde thay birigune.

Thavd 103 [Oragnizuipe e Krisilinyengo thay Yuridikune Sheya]

1. Organizipe, funkcionisipe thay e kriselinegi yuridikcia regulishinelape krisoa.
2. Garantinja pe o hako vash biqalaripe mamuy yekh kriselinako decisipe, uzal te sine krisoa dikhlardo yaverune. O hako vash sevalupe e narendune yuridikune sheyengo, regulishinipe krisoa. E krisoa shay te mukhel pe o hako vash te referinel pe yekh ovipe ano direktuno ovipe ano Sheruni Kriselin, thay vash o asavke ovipya na ka ovel hako vash biqalaripe.

Neni 104 [Yurisdikcia e Krisilinyengi]

1. E Sheruni Kriselin thay kriselina sar ini lenge yurisdikcie, dikhlargyona krisoa.
2. E Kosovaki Sheruni Kriselin sito mayuqho kriselinako autoriteti.
3. Mayhari deshupanj peshel (15) e krisatorengo e Sheruna Kriselinako, numay te sine na may hari se (3) krisatoria, ka oven kotar o komunitetengo rendo kola na siton buderi ani Kosova.
4. E Sherune e Kosovake Sheruna Kriselinako anavinela thay hulavela o Kosovako Presidenti, kotar o krisatorengo rendo e Sheruna Krisilinako, e evtabershune mandatea, bizo shayipe e palem anavipesko. O poropozipe vash anavipe vay hulavipe e Sherune e Sheruna Krisilinako kerla o Kosovako Krisilinako Koncili.
5. E sherune e sah yaver krisilinego ka anavinen pe ano dromipe dikhlardo krisoa.
6. Mayhari deshupanj peshel (15%) e krisatorengo kotar ververutni yaver kriselin, formirimi e apeleske yurisdikcia, numay na may hari se duy (2) krisatoria ka oven kotar rendo e komunitetengo kola nas siton buderi ani Kosova.

7. E specializimi Kriselin shay te formirinelpe e krisoa kana si musayipe vash akava, numay ano niyekh dromipe nashti te formirinel pe nasavahtrenduni kriselin.

Thavd 105 [Kosovako Krisipesko Koncili]

1. E Kosovako Krisipesko Koncili sigurinla biumlavdipe thay birigipe s krisipesko sistemi.

2. E Kosovako Krsisipesko Koncili sito institucia sasutne biumlavde ano vastipe e leske funkciengo. E Kosovako Krisipesko Koncili sigurinla kay o kriselina ani Kosova te oven biumlavde, profesionalune thay birigutne thay te dikhlaren sasutne e buderietnikuni natura e Kosovaka Republikako vay te pashakeren e poleyengo yekhipe. O Koncili ka del len anglipe vash anavipe sar krisitoria, e komunitetenge jenege talo reprezentune ano dromipe dikhlarde e krisoa.

3. E Kosovako Krisipesko Koncili sito godorno vash rekrutipe thay propozipe e kandidatyengo vash anavaipe thay reanavipe vash krisipeski pozicia. E Kosovako Krisipesko Koncili sito ayekha obligimo vash anavipe, transferipe thay vash diciplinaki procedura mamu o krisitoria.

4. O propozipyva vash anavipe e krisatorengo manglape te keren pe baza e puterde proceseski vash anavipe, pe baza e kandidatyenge palikeripyengo thay akava propozipe dikhlarla o principea e polyenge yekhipesko thay etnikune andripesko e teroterialune yurisdikciako e leparde kriselinako. O sah kandidatia musay te pheren o kriteria dende e krisoa.

5. E Kosovako Krisipesko Koncili sito godorno vash krisipesko inspektipe, krisipesko administripe, krisipesko trenigo, pheripe e regulativengo ano halovipe e krisea, qhivipe pe buti thay dikhlaripe e krisilinake administratorengo, hramipe thay dikhlaripe e bujetesko vash o kriselin, deipe o numero e krisatorengo ano sakoya yurisdikcia thay kerla rekomandipe vash formiripe e neve kriselinego. E neve kriselinego formiripe kerla pe ani kriseski baza.

6. E kosovako Krisipesko Koncili ovla kotar deshutrin (13) jene, sah kfalikipea thay profesionalune ekspertiza. O jene anavinenape vash yekh paanjbershuno mandati thay alosaripea ano akava dromipe:

(1) Panj (5) jene ka oven krisatoria alosarde kotar e krisilinake jene. Te na formirisalo e Kosovako Prokurorialuno Koncili, odoya ver duy (2) kotar panj (5) jene alosarde kotar kriselin, ka oven prokuroria alosarde kotar jene e Themeska Prokuroriako;

(2) Shtar (4) jene ka alosargyon kotar o Parlamentoske jene, kola phiravna o lele thana truyal o sasutno ulavipe e thanego. Mayhari diy (2) kotar (4) jene musay te oven krisatoria thay yekh (1) ka ovel jeno e Kosovake Avokatyenge Koncilesko;

(3) Duy (2) jene ka alosargyon kotar o Parlamenteske jene, kola adikerena o rezervisime thana vay garantime vash o reprezentia e srbyenge komunitetesko ani Kosova thay mayhari yekh akale duyendar, musay te oven krisatoria;

(4) Duy (2) jene ka alosargyon kotar o Parlamenteske jene, kola adikerena o rezervisime thana vay garantime vash o reprezentia e yaver komunitetenge thay mayhari yekh akale duyendar, musay te oven krisatoria;

7. E Kosovake Krisipesko Koncili, kotar o rendo pere jenego, alosarela o sherunipe thay e talosherune e avtobershune mandatea.

8. O kandidatia vash kriselinyake pozicie, kola siton rezervisime vash o jene e komunitetengo kola na siton buderi ani Kosova, shay te rekomandinen pe vash anavipe numay kotar o jene e alosarde Koncilesko kotar o Parlamenteske jene, kola adikerena o rezervisime thana vay garantime vash o komunitetenge jene kola na siton buderi ani Kosova. Te sine kay akaya grupa e Koncileske jenegi na propozinena e kandidate vash akaya kriselinaki pozita palo duy seance yekhpaloaver e Koncileske, odyoya ver sakova Koncilesko jeno shay te rekomandinel e klandiate vash odoya kriselinaki pozicia.

9. O kandidatia vash krisipeske pozicie andral o formirime kriselina, talo yurisdikcia kote astargyola ekskluzivune e numay buderi komunegi teritoria, kote buderi populacia sito kotar Kosovako srbyengo komuniteti, shay te rekomandinenpe vash anavipe numay duy Koncileske jene alosarde kotar o Parlamenteske jene, kola adikerena o rezervisime vay garantime thana vash srbyengo komuniteti ani Kosova, kola vastinena yekhutne thay ano unanimyuno dromipe. Te sine kay akala duy jene na anavinena e krisipeske kandidatyen vash o akala pozicie truyal o yekhepaloyaver duy Koncileske seance, odyoya ver sakova Koncilesko jeno sile hako te propozinel e kandidate vash akaya pozicia.

Thavd 106 [Mandati thay Reanavipe]

1. O shrdimo mandati vash o krisitoria sito trinbershuno. Ano reanaviepsko ovipe, o mandati sito savahtuno ji pe pensiake bersha, sar ini dikhlardo si e krisea, numay te sine kay hulavelape ano halovipe e krisea.

2. O kriteria thay procedure vash reanvaipe e yekhe krisatoresko, dikhlarelape kotar Kosovako Krisipesko Koncili thay on shay te yaverinen pe ano nivelia kotar vastime kriteria vash hulavipe e krisatorenge.

Thavd 107 [Anavipe thay Krisitoryengo Hulavipe kotar e Funkcia]

1. E krisitoren anavinla, reanavinla thay hulavla o Presidento e Kosovaka Republikako, e propozepea kotar o Kosovako Krisipesko Koncili.

2. E Krisipesko andripe dikhlarla e Kosovako etnikuno butveripe thay o mashkarthemutne akceptuime principia vash polyengo yekhippe.

3. E Krisipesko andripe dikhlarla o etnikuno andripe e teritorialune yurisdikciako musayutne kriselinyako. Angleder o propozipesko deipe vash anavipe vay reanavipe, o Kosovako Krisipesko Koncili konsultinla pe e musayutne kriselina.

4. O krisatoria shay te hulaven pe kotar fukcia sebepi o krisipe vash yekh pharo penaluno akti vay vash pharo obligaciengo bipheripe.

5. Vash sakova hulavipe vay diciplinake procedure, o krisatoria silen hako te revenpe mamuy o decisipe vsh hulavipe direktune ani Kosovaki Sheruni Kriselin.

6. O krisatoria nashti te transferinenpe mamu olengo mangipe, numay te sine dikhlardo yaverqhane e krisoa, sebepi o efikasuno funkcionisipe e krisatorengo vay diciplinake masengo.

Thavd 108 [Nakompatibiliteti]

1. O krisatori nashti te vastinel dayekh funkcia avri themeske institucie avrial o krisipe, te ovel asrtardo ano dayekh politikano aktiviteti, vay te ovel astardo ano dayekh aver aktiviteti aqhavdo e krisea.

2. E Krisatorenge na mukhlape lenge te len godornipe vay te oven phiravutne e funkcionege, kola ano sakova dromipe, bi ovna ano mamuyipe e biumlavdipeske thay birigutne principea e krisatoreske rolesko.

Thavd 109 [Imuniteti]

1. O krisatoria, astarindoy ini o krisatoria porota, silen imuniteti kotar penaluno rodlaripe, civilune undripya thay hulavipyta kotar funkcia, vash o lele decisipyta, kerde votipyta, mothavdo godinipe thay vash lele yaver aktia kola siton andral olengo kerutnoumal e obligaciengo thay godornipyengo sar krisatoria.

2. O krisatoria, astarindoy ini o krisatoria porota, na silen imuniteti thay shay te hulavgyon kotar funkcia, kana phagle o kriso rese.

3. Kana yekh (1) Krisatori akuzingyola vay arestingyola, bizo nakhipa e vashtesko musay te penjarel pe o Kosovako Krisipesko Koncili.

Thavd 110 [Themesko Prokurori]

1. E Themesko Prokurori sito biumlavdi institucia e autoritetea thay godornipea vash penaluno rodlaripe e personyengo akuzime vash dayekh penaluno akti, numay vash dayekh yaver akti, sar si ini dikhlardo e krisea.

2. E themesko Prokurori sito birigutni institucia thay vastinla ani Konstituciaki that kriseski baza.

3. Organizipe, kompetence thay obligipya e Themeske Prokuroreske, ka dikhlaren pe e krisea.
4. E Themesko Prokurori ka dikhlarel o buderietnikuno andripe e Kosovaka Republikako thay respekcinla o principya e polyenge yekhipesko.
5. E themesko sherunoprokurori anavinlape thay hulavlape kotar Koavaka Republikako Presidenti, ano propozipeski baza e Kosovake Prokurorialune Koncilesko. Kvalifikacie, standardia thay o mandati e Themeske Sherunoprokurorialesko, ka dikhlarelpe e krisea.

Thavd 111 [Kosovako Prokuroryengo Koncili]

1. O Kosovako Prokuroryengo Koncili sito sasutni biumlavdi institucia ano agoripe pere funkciengo, ano pandlipe e krisea. O Kosovako Prokuroryengo Koncili sigurinla yekhutno khuvipe ano hakhipe vash o sah jene ani Kosova. O Kosovako Prokuroryengo Koncili sigurinla kay o Themesko Prokurori te ovel biumlavdo, profesionaluno, birigutno thay dikhlarla e Kosovaki buderietnikuni natura thay o princepa e polyenge yekhipesko.
2. O Kosovako Prokuroryengo Koncili ka rekrutinel, propozinel, anavinel, avancinel, transferinel, reanavinel, disciplininel thay ka hulavel e prokuroren ano dromipe dikhlarde krisea. O Koncili ka del anglipe e anavipeske sar prokurori e komunitetenge jenege talo reprezentime ado dromipe dikhlardo krisea. O sah kandidatia musay te pheren o kriteria dikhlarde e krisea.
3. O propozipya vash anavipe e prokuroryengo musay te kerenpe ani baza e puterde procesesko vash anavipe, ani baza e kandidatyenge palikeripyengo thay akava propozipe dikhlarla o principya e polyenge yekhipesko thay etnikuno andripe e akala teritorialune yurisdikciako.
4. O Kosovako Prokuroryengo Koncilesko andripe, sari ini o dispozite phanglo e anavipea, hulavipea, mandatea, oraganizativune struktura thay e proceduryenge regulativencar, ka dikhlaren pe e krisea.
5. Ji kay o Kosovako Prokuroryengo Koncili ovla formirimo thay te ovel sasutne funkcionaluno, o Kosovako Krisipesko Koncili ka agorinel sah o funkcie thay oleske obligipya.

Thavd 112 [Avokatura]

1. E Avakatura sito biumlavdi profesia, koya dela sevala sar ini si dikhlardi e krisea.
2. O dromipe e hakeske vijaynipesko vash te vastinen e avokateski profesia, sar ini o leipe akale hakesko, dikhlargyola e krisea.

Qhand VIII Konstituciaki Kriselin

Thavd 113 [Savahtune Principya]

1. E Konstituciaki Kriselin sito paluno autoriteti ano Kosovaki Republika vash interpretipe e Konstituciako thay phanglipe e krisengo e Konstitucia.
2. E Konstituciaki Kriselin sito sasutne biumlavdi ano agoripe olake godornipyengo.

Thavd 114 [Yurisdikcia thay Autorizime Rigya]

1. E Konstituciaki Kriselin decisinla numay vash o vazdime ovipya anglal e kriselin ano krisipesko dromipe kotar autorizimi rig.
2. O Kosovako Parlamenti, o Presidenti e Kosovaka Republikako, e Raipni thay e Popoulaciako Avokati siton autorizime te vazden o ovipya pe nakhipe:
 - (1) o puqhippe e krisenge phanglipesko, e Presidenteske thay Sheruneministreske dekretia thay e raipnake regulative, e Konstitucia;
 - (2) o phanglipe e Komunake Statusesko e Konstitucia;
3. O Kosovako Parlamenti, o Presidenti e Kosovaka Republikako thay e Raipni siton autorizime te vazden o puqhipya pe nakhipe:
 - (1) o konflikti mashkar o konstituciake kompetence e Kosovake Parlamentosko, Presidentesko e Kosovaka Republikako thay e Kosovake Republikako;
 - (2) o phanglipe e referendumesko propozimo e Konstitucia;
 - (3) o phanglipe e anavipesko e Avrirendune Situaciako thay e lele aktyengo truyal e Avrirenduni Situaciaki e Konstitucia.
 - (4) o phanglipe e yekhe propozime konstituciake amandamentosko ano obligimo mashkarthemutno haljovipe, ratifikime truyal o akaya Konstitucia thay o redikhippe e konstituipesko phiravutne procedurako;
 - (5) te ushkavdisayli e Konstitucia triyal o Parlamentesko alosaripe;
4. E komuna si autorizimi te kontestinel e krisyengo konstituipe numay e Raipnake aktyengo, kola pelarna o komunalune godornipya numay pelarna e komunake avipya, ano ovipe kay e komuna sito qalavdi kotar odova kriso vay akti.

5. Desh (10) numay buderi jene e Kosovake Parlamenteske, andral o yekh vaht kotar (8) dive kotar o miratuipesko dive, silen hako te kontestinen o konstituipe e sakone krisesko numay decisipesko miratuime kotar o Parlamenti, ayekha ini vash phiravdi procedura.
6. Triyanda (30) numay buderi jene e Kosovake Parlamenteske, siton autorizime te vazden o puqhipe te sine kay o Presidenti e Kosovaka Republikako kergya pare phagipya e Konstituciake.
7. O individia siton autorizime te vazden o phagipya kotar publikune autoritetia thay lenge individualune tromalipyengo, garantime e Konstitucia, numay palo so kedingya o sah yuridikune sheya dikhlarde e krisea.
8. O kriselina silen hako te phiraven e Konstituciake Kriselinako puqhipe e konstituciake phanglipea e yekhe krisea, te sine kay odova phanglipe vazdisaylo truyal o krisipesko procesi thay e referimi kriselin na si sigurimivash phanglipe e kontestime krisesko e Konstitucia thay te sine kay o decisipe e referime kriselinyako vash odova dendo ovipe umlavgyola kotar phanglipe o lepardo kriso.
9. O Sheruno e Kosovake Parlamentesko musay te referinel o propozime konstituciake amandamentia anglal o miratuipe ano Parlamenti, resea kay te konstatinel te sine kay o propozimo amandamenti tiknyarla o hakya thay garantime tromalipyia e qhandea II e Konstituciako.
10. E pheruni yurisdikcia shay te dikhlarelpe krisea.

Thavd 115 [O andar thay Mandati e Konstituciaka Kriselinako]

1. E Konstituciaki Kriselin andringyola kotar enya (9) krisatoria, kola ka oven penjarde yuristia thay personalitetia e mayuqhe moralea, na mayhari se (10) bersh e specifikune profesionalune eksperienca. O yaver specifikune kfalifikipya ka dikhlaren pe e krisea. O principya e polyenge yekhipasko ka respektinenpe.
2. O Krisatoria anavingyona kotar o Presidenti e Kosovaka Republikako, e Parlamenteske propozipea, vash yekh enyabershuno mandati, bizo lungyaripesko shaibe.
3. O decisipe vash te propozipe e evta (7) kotar krisatoria, ka umlavgyol kotar miratuipe e Parlamenteske duye trinego (2/3) jenego prezentune thay kola votinena. O decipe vash propozipe e duye (2) yaver krisatorengo, ka akceptuinel pe e Kosovake parlamenteske jenege votyenge buderipea, kola siton prezentune thay votinena, numay kova shay te ovel numay palo buderipesko mangipe e Parlamenteske jenego, kola adikerena o thana kola siton rezervisime vay garantime vash o komuniteteenge reprezentia kola nasiton buderi ani Kosova.
4. Te agorinla e Krisatoresko mandati anglal o regularune mandatesko agoripe, o anavipe e neve krisatoresko ovla ano panglipe akale thavdea, e pherune mandatea, bizo hako e realosaripesko.

5. O alosaripe e Sherunesko thay e Talosherunesko e Konstituciake Kriselinako, ka ovel kotar krisatoria e Konstituciake Kriselinako e garavde krisatorenge votuipia e Kriselinako, vash o trinbershuno mandati.

Thavd 116 [Organizipe e Konstituciaka Kriselinako]

1. E Konstituciaki Kriselin dikhlarla poro andraluno organizipe, e butyake regulative, e decisipeske procesesko thay yaver organizativune puqhipyengo ano halovipe e hako.

2. E Konstituciaki Kriselin publikinla o bershuno raporti.

Thavd 117 [Yuridikuno Efekti e Bahamyengo]

1. O decisipya e Konstituciake Krissilinake siton obligime vash o krisatori thay o sah jene thay institucie e Koavaka Republikako.

2. Ji pe agoripe e proceduryengo anglal o Konstituciaki Kriselin, oy shay te suspendinel yekhvahtune o zumavde aktya vay krisia, ji kay te lelpe e Kriselinako decisipe, ano ovipe te konsiderinla pe kay o aplikipe e kriseske aktesko, shay te anel biajukerde hasaripya.

3. Numay te sine dikhlardo yaverqhane e Konstituciake Kriselinake decisipea, bizoralipe e krisesko, e aktesko vay e keripesko khuvla ano zoralipe pe publikuipesko dive e Kriselinake decisipesko.

4. O decisipya e Konstituciake Kriselinako publikingyona ani Oficialiuni Gazeta.

Thavd 118 [Imuniteti]

O krisatoria e Kosovaka Kriselinako isilen imuniteti kotar penaluno rodlaripe, civilune akuze thay hulavipya kotar buti vash o lele decisipya, mothavde godinipya thay lele aktia andral o godornipesko umal sar krisatori e Konstituciake Kriselinako.

Thavd 119 [Ulavipe]

O krisatoria e Kosovaka Kriselinako shay te hulavenpe kotar o Presidenti e Kosovaka Republikako e duye trinego (2/3) propozipea e krisatorengo e Konstituciake Kriselinako, numay vash o phare krimyengo keripe vay vash o paro biperipe e obligaciengo.

Qhand IX Ekonomikune Ledeipya

Thavd 120 [Sasvahtune Principya]

1. O Konstituciako Sistemi e Kosovaka Republikako sigurinla yekh krisipesko ambiyenti, andralune thay avrialune ledeipyencar, so zorakerla yekh ekonomia e puterde bikinipeske-kinipasko, e aktivitetengo tromalipe thay garavla o privatuno thay publikuno than.
2. E Kosovaki Republikaka sigurinla o krisipeske hakya yekhune vash o sah investitoria thay sah thanutne thay avrialune kompanie.
3. O aktia kola samantadinena e tromali konkurenca truyal o qhivipe thay bilaqho treteripe e dominatune poziciako, monopoleske vay yaver samantradune praktikengo, siton aqhavde, numay te mukhenape ano eksplicituno dromipe e krisea.
4. E Kosvaki Republikaka promovinla laqhipe vash o sah olake dizune bayripea o jamayipe e ekonomikune laqhipesko.
5. E Kosovaki Republika ka formirinel biumlavde organia vash regulishipe e biknipeske-kinipasko odoyaver kano o kokori bikinipe-kinipe nashti kay ano musasytni masa te garavel o publikuno interesi.
6. O avrialune investitoreske garantinla pe o tromalo iklipe e vijanipesko thay e investime kapitalesko avrial o them, ano phanglipe e krisea.
7. Garantinla pe o konsumatorengo garavipe, ano phanglipe e krisea.
8. Sakova si obligimo te pokinel o tatimia thay yaver kontributia dikhlarde e krisea.

Thavd 121 [Beshlinya]

1. O ververutne beshlinya dikhlarenape e krisea.
2. O avrial fizikune thay yuridikune personya shay te vijainen o beshlinyako hako truyal o bimishkuipe e dikhlarde kondicia numay e mashkarthemutne halovipea.
3. O avrial fizikune thay yuridikune personya shay te vijainen o koncesionesko hako truyal o naturaluno barvalipe, shukaripya e savahtune interesea thay yaver hakaya, ano phanglipe e krisea.

Thavd 122 [Vastipe e Barvalipesko thay Naturalune Resursyengo]

1. Vash te reselpe e ekonomikuno jamayipe, e Kosovaka Republikake populaciako, shay te ovel len tromale barvalipe thay naturalune resorsia e kosovaka Republikako, numay bizo pelaripe e obligaciengo kola thavdena kotar mahkarthemutno ekonomikuno koperipe, bazirimo ano principi e mashkarledeipeske intereseko thay kotar mashkarthemutno hako.
2. O naturalune barvalipya, sar phanya, avio thanipe, mineralune barvalipya thay yaver naturalune barvalipya, sar ini o than, umala, qaryako thay janavaryengo sumnal, yaver naturake thana, biqalavdi natura thay yaver shukaripya specifikune vasnipea kulturake, historiake, ekonomiake thay ekologiake, vash kaste si dikhlardo krisea kay siton interesea vash e Kosovaki Republika, isilen olengo specifikuno garavipe, ano panglipe e krisea.
3. O samantrandipya e beshlinyake hakyengo thay yaver hakyengo upral o shukaripyengo ekspolotipe e specifikune interesea vash e Kosovaki Republika thay kompensipe vash asavke samantrandipya ka diklarenpe e krisea.

Qhand X Lokaluno Raibe thay Teritoriyaluno Organizipe

Thavd 123 [Savahtune Principya]

1. O hako vash o lokaluno raibe garantinyola thay regulinyola e kriseya.
2. Lokaluno korkororaibe phiravgyola prekalo organya kola alosardile ano savahtune alosaripya, yekhune, meste thay direktune tahy e garavde votuipya.
3. E buti e korkoreraipaske phiravipesko baziringyona ani akaya Konstitucia thay ano krisya e Kosovaka Republikako thay respektinla e Evropaki Karta vash o Korkorolokaluno Raibe, special ano subsidiaritetesko principi.
4. Korkororaipasko phiravipe baziringyona ano shukarno raibe, transparenca, efikasiteti thay efektiviteti ano deipe e publikune servisyengo, deindoy special treteripe thay special sama e nabuderune komunitetyengothay olenge jenengo.

Thavd 124 [Organizipe thay Funksionipe e Korkore Lokalune Raipasko]

1. Bazikuni yekhlin e korkore phiravipesko ani Kosovaki Republika sitoy komuna. Komune isilen uqho niveli ekorkore phiravipesko thay inkurainena vay sigurinena o aktivuno kotorleipe e dizunengo ano procesi e bahamileipasko e komunalune orgnaynengo.
2. Komunengo kreiripe, samatrande, kompetence thay shaibe e organizipesko thay e funkciako, regulinyola e kriseya.
3. Komune isilen korkore kompetence, buhlarde thay delegime ano halovipe e kriseya. Themesko autoritetikova deleginela o kompetence, isile harjipya e deleguipaske phiripaske.
4. Komune isilen hako vash o mashkarkomunaluno sombutipethay vash o mashkar samatrandengo sombutipe, ano hal;ovipe e kriseya.
5. Komune isilen hako te bahaminen, te keren, te keden thay te harjinen ano pere khuvipyasar ini te len fondya kotar o Centraluno Raibe, ano halovipe e kriseya.
6. Komune obliginyona te respektinen e Konstitucia, krisya, thay te implementine o krisiyune bahamya.
7. Administrativuno redikhlaripe e komunenge aktengo kotar o centralune autoritetiya ani umla pere kompetencengo, samatrandinyola ano phanglipe e Konstitucia e Kosovaka republikako thay e kriseya.

Qhand XI Siguripesko Sektori

Thavd 125 [Savahtune Principya]

1. Kosovaki Republika isila raipe vash o krisesko implementipe, siguripesko, hakayipe, publikuno siguripe, inteligencia, emeregentune civilyune organyengo thay vash i kontrola e samatrandengo ani olaki teritoria.
2. Siguripaske Institucie ani Kosovaki Republika garavena o publikuno siguripe thay o hakaya e savorengo ani Kosovaki Republika. Institucie kerena buti e pherda transparenca thay ano halovipe e demokratikune standardyencar thay manushikane hakayencar, kola siton penjarde kotar mashkarthemutnipe. Siguripaske Institucie musay te reflektinen buderi e etnikune e populaciako e Kosovaka Republikako.
3. Kosovaki Republika ko sasutnipe respektinla o mashkarthemutne aplikime halovipya thay mashkarthemutno krisi thay sombutinla e mashkarthemutne organyencar vash siguripe thay e regionalune homologyencar.
4. Civilyuni thay demokratikuni kontrola pedral o institucie, na ka samatrandigyol niyekh ver.
5. Kosovaka Republikako Parlamenti dikhlarela o bujeti thay politike e siguripaske instituciengo, sar dikhlargyola ano krisi.

Thavd 126 [Kosovako Siguripesko Zoralipe]

1. Kosovako Siguripesko Zoralipe musay te servisinelpo sar zoralipe e thamutne siguripesko e Kosovaka republikako, ano yekhuno rendo e godonripyensar vash o mashkarthemutnipe.
2. Kosovako Siguripesko Zoralipe garavla e dizunen thay Kosovake komunitetyen prekalo respondipe vash o krize, cidipe e phayripaske sheyengo thay civilyune brakhipesko. Kosovako Siguripesko Zoralipe sitoy planifikimi thay gatisardi te pherel o funkcie vash o siguripe, kola na siton phangle e policia vay aver organizacie vash o krisesko miratupe.
3. Ppresidento e Kosovaka Republikako sito Savahtuno Komandanti e Siguripaske Zoralipyengo ani Kosova, koya savaht sitoy tali kontrola e civilyune autoritetyengo kola siton alosarde ani demokratikuni qhand.
4. Kosovako Siguripesko Zoralipe sito profesionaluno, dikhlarela multietnikuipo e Kosovaka populaciako thay rekrutingyola kotar o amalipe e Kosovaka Republikako.
5. E Komandante e Kosovake Siguripeske Zoralipyengo anavinla o Presidento e Kosovaka Republikako, ani baza e Raipaske rekomandipyengo. Andruno organizipe e Kosovake Siguripaske Zoralipyengo ovla e kriseya.

Thavd 127 [Kosovako Siguripesko Konsili]

1. Siguripasko Konsili e Kosovaka republikako, ano konsultipe e Presidenteya e Kosovaka republikako thay Raipeya, gatarla e strategia e siguripeski e Kosovaka republikako. Siguripasko Konzilo e Kosovaka Republikako isile konstultatvuni rola ano savore sure kola siton phangle e siguripeya ani Kosovaki Republika.
2. Siguripasko Konsili e Kosovaka republikako phiravgyola kotar o Sherunoministri ano dumodeipe kotar o Raipe, uzal ano periodi e Avrirenduna Situaciako, sar dikhlargyola ani akaya Konstitucia.
3. Presidento e Kosovaka Republikako shay te rodel o beshipya e Siguripaske Konsilesko e Kosovaka Republikako, thay Konsili sito obligimo te regulinel piri buti may pashe e Presidentoa. Siguripasko Konsili e Kosovaka Republikako tang ka sombutinel e mashkarthemutne autoritetyencar.
4. O nejya e Siguripaske Konsilesko e Kosovaka Republikako anavingyona thay hulavgyona ani dikhlardi qhand e kriseski.

Thavd 128 [Kosovaki Policia]

1. Kosovaka Republikaki Policia sitoy godorni vash garavipe e rendosko thay siguripesko ani sasutni teritoria e Kosovaka Republikako.
2. Kosovaka Republikaki Policia sitoy profesionaluni thay dikhlarela o but etnikuno amalipe e populaciako e Kosovaka Republikako.
3. Sherunoministro anavinla e Policiake Komisare ani Kosovaki Republika e Raipaske rekomandipeya ano halovipe e kriseya. Andruno organizipe e Kosovaka Polciako, kergyola e kriseya.
4. Kosovaka Republikaki Policia isila unifikimo komandimo zinjiri ani sautni Kosovaki Republika, e policiake stacionencar kola korespodentinena e komunalune samatrandencar. Kosovaki Policia lokhyarela sombutipe e komunalune autoritetyencar thay yekhlinyenge phiravipencar prekalo kreiripe e Lokalune Konsilengo, sar dikhlargyola ano krisi. Etnikuno keripe e policiako andar yekh komuna musay te dikhlarel, ji ko may uqho niveli, o etnikuno andar e populaciako ani komuna.
5. Kosovaka Republikaki Policia sitoy godorni vash kontrola e samatrandako ano direktuno sombutipe e mashkarthemutne autoritetyencar.

Thavd 129 [Kosovaki Agencia vash Inteligencia]

1. Kosovaki Agencia vash Inteligencia dikhlarela o darakeripya vash o siguripe e Kosovaka Republikako.
2. Kosovaki Agencia vash Inteligencia sito profesionaluni, apolitikuni, butetnikuni thay sito thalo dikhlaripe kotar o Parlamenti ani dikhlardi umal e kriseya.
3. O Presidento e Kosovaka Republikako thay Sherunoministro, palo konsultipe e Raipeya, som anavinena e Direktore, Talodirektore thay savahtune Inspektore e Kosovaka Agenciako vash Inteligencia. Kualifikipe thay mandati, ka ovel e kriseya.
4. Presidenti e Kosovaka republikako thay Sheruno ministro lena o yekhune informacie ano phanglipe e intelignencia.

Thavd 130 [Civilyuno Autoriteti e Aviaciako]

1. Civilyuno Autoriteti e Aviaciako e Kosovaka Republikako regulinla e buti e civilyuna aviaciaki e Kosovaka Republikaki thay dela servisya e avio nafigaciake, sar dikhlargyola ano krisi.
2. Civilyuno Autoriteti e Aviaciako sombutinela ko sasutnipe e mashkarthemtune thay thamutne relevantune autoritetyencar, kola siton dikhlarde e kiseya.

Thavd 131 [Avrirenduni situacia]

1. Presidento e Republikako shay te anavinel e Avrirenduni Situacia, kana:
 - (1) isi mol vash o sigune mase vash o brakhipe e agresiatar;
 - (2) isi andruno riziko mamuy o konstituciako rendo vash publikuno siguripe; vay
 - (3) isi naturaluno bibahtalipe, kova astarla sah teritoria e Kosovaka republikako vay yekh olako kotor;
2. Ani Avrirenduni Situacia, Konstitucia e Kosovaka republikako na suspendingyola. Samatrandipe mashkar o garantime hakaya thay mestipya ani akaya Konstitucia, ka oven numay ji ko musayutno niveli, vash may hari vahti kova sito musayutno thay vash phanglipe akala Konstitucia. Ani Avrirenduni Situacia, o krisya vash o Komunlune thay Parlamentarune alosaripya nashti te yaveringyon. Aver principya vash e buti e instituciengi ani Avrirenduni Situacia, ka dikhlargyon e kriseya, numay on nashti te oven phande akale thavdeya.
3. Kana dikhlargyola o mol vash o leipe e sigune masengo vash brakhipe kotar i agresia, Presidento e Kosovaka Republikako, palo konsultipe e raipeya, anavinla e Avrirenduni Situacia.

Anavipeya e Avrirenduna Situaciako, Presidento e Kosovaka republikako ka navinel yekhatar yekh dekreti, kova anela e antura e samatrandipesko vash o hakaya thay mestipya. Mashkar sarandu shtar (48) orya, parlamenti shay te del e nota e duye trinengo (2/3)e votengo e prezentune jenengo thay kola votuinenena. Te sina kay na dengyola nota, dekreti e presidentesko na sile zoralipe numay ni efekti.

4. Kana isi riziko vash o konstituciako rendo thay publikune siguripesko e Kosovaka Republikako, vay egzistinela yekh naturaluno bibahtalipe ani sasutni teritoria e Kosovaka republikako, ano konsultipe e Raipeya shay te anavinel e Avrirenduni Situacia. Anavipeya e Avrirenduna Situaciako, Presidento e Kosovaka Republikako ka anavinel yekhatar yekh dekreti , kova dikhlarela e natyra e emeregentuna situaciako thay sasavo samatrandipe vash o hakaya thay mestipya. Mashkar o bishuofto (48) orya, Parlamenti shay te del nota e buderune votyencar e prezentune jenengo thay odola kola votuinenena. Te sine kay na dengyola e nota, dekreti e Presidentesko na sile zoralipe numay ni efekti.

5. Avrirenduni Situacia lungyaryola vash abokar vahti kobar lungyarela te darakrerel o riziko thay nashti te lungyaryol may but vash yekh periodi e shovardersh (60) divengo. Deipeya notako kotar o buderipe e prezentune Parlamenteske jenengo thay odola kola votuinen, Avrirenduni Situacia, te sine kay isi mol, shay te lungyaryol vash o periodi e trianda (30) divengo, numay na may buderi desar enyaresh (90) sasutne lungyaripaske dive.

6. Parlamenti shay te anel o gasave samatrandipya, vash o lungyaripe e vahtesko thay niveli e Avrirenduna Situaciako. Kana o Presidento konsatinla so o riziko sito naturaluno, Parlamenti shay te bahaminel vash te lungyarel e Avrirenduni Situacia te lungaryol may but desar shelu pinda (150) dive, numay te sine kay vash oleske votuinenena duy e trinengo (2/3) e savore jenengo ano parlamenti.

7. Presidento e Kosovaka Republikako, palo konsultipe e parlamenteske Raipeya, shay te keren o mobilizipe e Kosovake Siguripeske Zoralipisko, vash te azhutinen ani Avrirenduni Situacia.

8. Siguripasko Konsilo e Kosovaka Republikako,ani Avrirenduni Situacia, phiravela o ekzektuivune funkcie kola phanglona ano funkcie e Avrirenduna Situaciako, phiravela e funkcia. Ani Avrirenduni Situacia, Siguripasko Konsili e Kosovaka Republikako ka phiravgyol kotar o Presidento e Kosovaka Republikako, sar dikhlargyola ano krisi. Ani Avrirenduni Situacia, Siguripasko Konsili e Kosovaka Republikako ka sombutinel may pashe e raipeya, Parlamenteya thay mashkarthemutne autoritetyencar.

9. O krisi dela o principya, segmetya thay o umala vash kompensipe e hasaripyengo kola ule kotar o samatrandipya kola ule ani Avrirenduni Situacia.

Qhand XII Biumlavde Institucie

Thavd 132 [Roli thay Kompetence e Populaciake Avokatesko]

1. Populaciako Avokati dikhlarela thay garavela o hakaya thay mestipya e individyengo numay o nakrisyune butya nakrisyune publikune autoritetyengo.
2. Populaciako Avokati sito biumlavdo ano phiravipe e butyako thay na akceptuinla o deipya kotar o organya, institucie vay aver autoritetya, kola phiravena o raibe e Kosovaka republikako.
3. Sakova organi, institucia thay aver autoriteti, kova phiravela o legitimuno raibe ani Kosovaki Republika, sito obligimo te del respondipe e manglinyenge kola dela o Populaciako Avokati thay te del oleske/olake savore mangle informacie thay dokumentya.

Thavd 133 [Ofisi e Populaciake Avokatesko]

1. Ofisi e Populaciake Avokatesko sito biumlavdo, thay propozinla vay administrinla poro bujeti, ano halovipe e kriseya.
2. Populaciako avokati isile yekh (1) vay may but talosherune. Ganedo, shaibe thay olengo mandati, angyola e kriseya vash o Populaciako Avokati. May ahri yekh (1) kotar o talosherune e Populaciake Avokatesko sito jeno kotar o naduberune komunitetya.

Thavd 134 [Kualifikipe, Alosaripe thay Cidipe kotar e Funkcia e Populaciake Avokatesko]

1. Kosovako Populaciako Avokati alosargyola kotar o Kosovako Parlamenti, e buderipeya kotar o duy e trinengo (2/3) e votyengo e savore jenengo ano Parlamenti, vash yekh epta bershuno periodi, bizo hako vash rialosaripe.
2. Populaciako Avokati isile hako te alosargyola sakova dizuno e Kosovaka Republikako, e uqhe siklovipeya, uqhe thay moralune karaktereya, pakyavutno, kova isile eksperienca thay janipya ano umal e manushikane hakayengo.
3. Populaciako Avokati thay oleske/olake talosherune nashti te oven jene e niyekh politikuna partiako, nashti te phiraven e politika, thamutne vay personalune butya numay nashti te len kotor ano organizmya e civilyune, ekonomikune vay ano kinipe thay bikinipe phiravipyengo.
4. Populaciako Avokati isile imuniteti kotar o penalune paldipe, civilyuno roldaripe vay cidipe kotar e funkcia vash o butya kola siton ano andar e butyengo e Populaciake Avokatesko.

5. Populaciako Avokati shay te cidinyola kotar e funkcia e mangipeya kotar o buderipe e yekh e trinengo (1/3) e savore deputetyengo, thay ki akaya sura o raipe bahaminla e buderipeya kotar o duy e trinengo (2/3) e savore pere jenengo.

Thavd 135 [Raportipe e Populaciake Avokatesko]

1. Populaciako Avokati dela o bershuno raporti anglo Parlamenti e Kosovaka Republikako.
2. E Parlamenteske mangipeya, Populaciako Avokati musay te del o periodikune vay aver raportya e Parlamenteske. E mangipeya kotar o Populaciako Avokati, Parlamenti musay te shunen ole.
3. Populaciako Avokati isile hako te kerel rekomandipya thay te propozinel mase, te sine kay dikhlona o ushkavipya e mestipyengo thay hakayengo e publikuna administratako thay aver themeske organya.
4. Populaciako Avokati isile hako te referinel ano sure e Konstituciaka Kriselinyako, ano halovipe e dispozitencar akala Konstituciako.

Thavd 136 [Kosovako Savahtuno Auditori]

1. Kosovako Republikako Savahtuno Auditori sitoy may uqhi institucia e ekonomikune thay finansialune kontrolipesko.
2. Organizipe, funksionipe thay kompetence e Kosovaka Republikake Savahtuno e Auditoresko, anyona e Konstitucia thay Kriseya.
3. Kosovako Republikako Savahtuno Auditori alosargyola thay cidinyola kotar e funkcia e Parlamenteski, e propzipeya kotar o Presiento e Kosovaka Republikako.
4. Parlamenti anla bahami vash o vast cidipe e Kosovake Republikake Savahtune Auditoresko e buderipeya kotar o duy e trinengo (2/3) e savor pere jenengo.
5. Mandati e Kosovako Republikako Savahtune Auditoresko sito pajn (5) bersh, e hako vash rialosaripe vash pandar yekh mandati.

Thavd 137 [Kompetence e Kosovake Savahtune Auditoresko]

Kosovako Republikako Savahtuno Auditori kontrolinla:

- (1) ekonomikuni buti e themesko thay aver themeske yuridikune persoyna;

(2) vastipe thay garavipe e thamutne fondyengo kotar o organya e lokalune thay centralune raipasko;

(3) e yurudikune personyengi ekonomikuni buti, kolende o them isile buderi ekvash e kotorengo vay e akciengo, vay kana lena, kreditya kola garantinyona kotar o Them;

Thavd 138 [Raportipe e Kosovake Savahtune Auditoresko]

1. Savahtuno Auditori e Kosovaka Republikako, e Parlamenteske dela:

(1) raporti vash implementipe e Themeske Bujeketsko;

(2) godonipe vash o Raipasko raporti vash o hramipya e nakhle financialune bershesko, angleder desat te mirautngyol kotar o Parlamenti;

(3) informacie vash o rezultatya e kontrolengo kobar ver kay rodelape kotar o Parlamenti.

2. Savahtuno Auditori e Kosovaka Republikako dela e Parlamenteske o bershuno raporti vash piri buti.

Thavd 139 [Centraluni Alosaripaski Komisia]

1. Centraluni Alosaripaski Komisia sito savahtuno organi kova gatisarela, dikhlarela, phiravela thay verfikinela o butya vash o procesi e alosaripyengo, sar ini mothavla o rezultatya e alosaripyengo.

2. Komisia isila dershuyekh (11) jene, leindoy ktor akate o sheruno ani Centraluni Alosaripaski Komisia, kova anavingyola kotar o Presidente e Kosovaka Republikako kotar o krisitorya e Uqha Krisleinyako thay e Krisleinyeng e apelyuna yuridiksia.

3. Shov (6) jene anavingyona kotar o jene e shov may bare parlamentarune grupengo kola reprezentinyona ano Parlamenti, kola isilen hako ano ulavipe e rezervime beshlinyengo. Te sine kay ano Parlamenti reprezentinyona may hari grupe, grupa vay grupe may bare shay te anavinen may pherde jenen. Yekh (1) jeno anavingyola kotar o Parlamenteske deputetya kola adikerena o rezervime vay garantime beshlinya vash o srbyuno komuniteti ani Kosova thay trin (3) jene kotar o Parlamenteske deputetya, kola adikerena o rezervime vay garantime beshlinya vash o aver komunitetya kola na siton buderune ani Kosova.

Thavd 140 [Bankako Centraluno Autoriteti]

1. Kosovako Bankako Centraluno Autoriteti sitoy Centraluno Bankakako Autoriteti ani Kosova, koya sitoy biuamlavdi institucia, thay kova dela respodipe numay e Kosovake Parlamenteske.

2. Centraluni Banka e Kosovaka Republikaki phiravela o kompetence thay poro raibe ano halovipe akala Konstitucia thay aver implementime krisiyune instrumentya.
3. Centraluni Banka e Kosovaka Republikaki sheruno res thay ekzektuivuni kompetenca isila o promovipe e qaqipesko, pokipeske gatisaripesko thay efikasyuno funksionipe e stabilyune efikasyune sistemsko kova siton ano kinipe thay bikinipe, dikhalrindoy o finansialune institucie thay inkuraindoy o jamaipe e sigurune finansialune instrumentyengo, thay bizo krisipe e sherune pricniepyengo, te del dumo vash savahtune politike e ekonomiake ani Kosova, ano res vash te kontribuinel ano efikasyuno ulavipe e resurysengo ano halovipe e konomiake principyancar koya sitoy phravdi ano kinipe thay bikinipe.
4. Guvernatori ani Centraluni Banka e Kosovaka Republikako, ka phiravel vi e buti e Egzekutivune Sherunesko.
5. Phiravipe e Centraluna Bankako ani Kosovaki Republika thay alosaripaske procedure thay nominipeske e jenengo ano Bordi e Kosovaka Centralune Bankakao regulingyona e kriseya.

Thavd 141 [Mediengi Biumlavdi Komisia]

1. Mediengi Biumlavdi Komisia sito biumlavdo organi kova regulinela o spektri e Transmetipaske Frekvensiengo ani Kosovaki Republika, licensinla o publikuno thay privatyuno transmetipe, anavinla thay implementinla e transmetuipaski politika sar ini phiravela e politika e transmetipaski kola siton dende e kriseya.
2. O jene e Medienga Biumlavda Komisiako alosargyona sar si pe krisi, yekhe transparent proceseya.

Thavd 142 [Biumlavde Agencie]

1. Kosovaka Republikake Biumlavde Agencie siton kreirime institucie kotar o Parlamenti, kola regulinena o kreiripe, funksionipe thay olenge kompetence. Biumlavde Agencie agorinena pere funkcie kotar sakova organi vay aver autoriteti e Kosovaka Republikako.
2. Biumlavde Agencie isilen poro bujeti, kova administringyola ani biumlavdi qhand, ano halovipe e kriseya.
3. Sakova organi, institucia vay aver autoriteti, kova phiravela legitimuno raibe ani Kosovaki Republika, sito obligimo te sombutinel thay te del repondipe e manglinyenge kotar o biumlavde agencie ano phiravipe e krisiyune kompetencengo, ano halovope e kriseya.

Qhand XIII Agorutne Dispozite

Thavd 143 [Interpretipe]

1. Kosovaka Republikaki Konstitucia ka interpretingyol ano halovipe e Savahtune Halovipeya vash o Alosaripe e Kosovake Statusesko, data 26 marti 2007. Ani kontradiktuni sura mashkar o dizpozite akala Konstituciako thay Halovipaske dispozitencar, akaya agorutni ka ovel may bari.
2. Kosovaki Republika lela pa peste savore dikharde obligipya ano Savahtuno Propozipe vash o Alsoaripe e Kosovake Statusesko, data 26 marti 2007 thay ka lel o mange butya vash olako implementipe.

Thavd 144 [Amendmentipe]

1. Raipe, Presidento vay yekh e shtartesko (1/4) e Parlamenteske deputetyengo, shay te propozinen yaveripya thay amanamentipya akala Konstituciako.
2. Sakova yaveripe ka rodel o miratupe e duye trinengo (2/3) e savore jenengo ano Parlamenti, leindoy pe sama o duy e trinengo (2/3) e savore jenengo ano Parlamenti kola isilen garantime vay rezervime thana vash o reprezentya e na buderune komunitetyengo ani Kosovaki Republika.
3. Yaveripya ani akaya Konstitucia shay te miratuingyon aplo odova te sine kay adresingyola kotar o Kosovako Parlamentesko Sheruno propozimo amandamenti ani Konstituciaki Krislein vash te den nota te sine kay o propozimo yaveripe na tiknyarla nesavo hako vay mestipe kova dendilo ani Qhand II e Konstituciako.
4. Yaveripya e Konstituciako khuvna ano zoralipe yekhatar palo olengo miratupe ano Parlamenti e Kosovaka Republikako.

Thavd 145 [Lungyaripe e Mashkarthemutne Halovipesko thay Aplikima Legislaciako]

1. Mashkarthemutne halovipya thay aver aktya pahnglo e mashkarthemutne sombutipeya, kola siton ano zoralipe ani dive kana khuvna ano zoralipe akala Konstituciako, lungyaryona te respektingyon, numay te sina kay on yaveringyona e neve mashkarthemutne halovipeya vay phanglo aver aktencar sar siton o mashkarthemutno sombutipe, kola uqharena yeklhune segmetya thay siton miratuime ano halovipe akala Konstitucia.
2. Aplikimi lejislacia ano dive kana khuvla ano zorlaipe lungyaryola te aplikuingyol ji kana na rezorakaryola ano halovipe akala Konstitucia.

Qhand XIV Phirutne Dispozite

Thavd 146 [Samatrandipe e Kompetencengo]

1. Ji kay konstantingyola kay e Kosovaki republika implementingya ko sasutnipe o Savahtuno propozipe vash o Miratuipe e Kosovake Statusesko, data 26 marti 2007, kompetence kola dendile e autoritetyenge ani Kosova sar dikhlargyola ani akaya Konstitucia, ka samatrandingyon kotar o kompetence kay o Savahtuno Propozipe vash o Alosaripo e Kosovake Statusesko, data 26 marti 2007, dela e Mashkarthemutne Civilyune Prezentipesko ani Kosova, kay ka ovel agorutno autoriteti vash o interpretipe e Savahtune Propozipesko vash o Alosaripe e Kosovake Statusesko, data 26 marti 2007.

2. Ji ko agoripe e mashkarthemutne dikhlaripesko e implementipasko e Savahtune Propozipasko vash o Alosaripe e Kosovake Statusesko, data 26 marti 2007, Kosovake Publikune autoritetya ka ovelolen pherdo sombutipe e mashkarthemutne autoritetyencar, kola siton kreirime vash efikasyuno implementipe, kola siton phangle e pherde implementipeya e Savahtune Propozipesko vash o Alosaripe e Kosovake Statusesko, data 26 marti 2007.

Thavd 147 [Autoriteti e Mashkarthemutne Civilyune Prezentipasko]

Mashkarthemutno Civilyuno Prezentipe sito agorutno autoriteti kana isi o lafi vash o implementipe e Savahtune Propozipesko vash Alosaripe e Kosovake Statusesko, e datako 26 marti 2007, sar ini interpretipya thay bahamipya ano phanglipe e aplikipeya e Savahtune Propozipesko vash Alosaripe e Kosovake Statusesko, e datako 26 marti 2007 siton obligime vash savore publikune autoritetya.

Thavd 148 [Tranzicionalune Dispozite vash o Kosovako Parlamenti]

Vash o duy (2) angloalosaripaske mandatya palo Konstituciako miratuipe, Kosovaka Republikako Parlamenti ka ovelole bish (20) beshlinya vash o reprezentipe e komunitetyengo kola na siton buderune ani Kosova sar isi pe nakhipe: Dersh (10) ka ulavdgyon e partienge, koalicie, dizunenge iniciativenge thay biumlavde kandidatyenge, kola deklaritale kay reprezentinena o Srbyuno komuniteti ani Kosova, thay dersh (10) beshlinya ka dengyon e aver komunitetyenge sar isi pe nakhipe: Romano komuniteti yekh (1) beshlin; Ashkalyuno komuniteti (1) beshlin; Egipqanyuno komuniteti (1) beshlin; thay yekh pherdi beshlin ka dengyol e komunitetyenge Roma, Ashkalie thay Egipqayna kotar o may baro gendo e vijaipe votyengo; Boshnyakune komuniteteske trin (3) beshlinya, Turkyune komuniteteske (2) beshlinya thay Goranyune komuniteteske yekh (1) beshlin. Sakoya vijaimi beshlin prekalo alosaripya, ka ovel pherdi beshlin, uzal o dersh (10) rezervime beshlinya kola ulavgyona e Srbyune komuniteteske thay aver Komunitetyenge.

Thavd 149 [Angluno Miratuipe e Krisyengo e Vitalune Intereseya]

Biumlavdo kotar o dispozite e thavdesko 81 akala Konstituciako, o krisiya e vitalune intereseya kola isiton ano odova thavd, ka miratuingyon e buderutne votyendar e jenengo kola siton prezentune ano Parlamenti thay kola votuina.

Thavd 150 [Procesi e Anavipesko e Krisitoryengo thay Prokuroryengo]

1. Sasutno dikhlaripe e sah kosovako vash o somipe e savore kandidatyengo vash o savahtune anavipy vash o krisitorya thay prokuroroya ani Kosova, ji ano pensionipasko vahti kova dikhlargyola e kriseya, ka lungyargyol te ovel e Administrativune Kriseya 2006/18 thay na ka ovelole sama kotar o agoripe e UNMIK-ke mandatesko, vay kotar o khuipe ano zorlaipe akala Konstituciako.

2. Savore suksesune kandidatya, kola anavisale vay reanavisale vash krisitorya vay prokuroorya kotar o Special Savahtuno Repezenti, sar kotor e emertipaske procesesko, lungyaren te kren buti ano pere postya ji ko naturaluno funkciako cidipe, vay ji kana on cidinyona funkciatar e kriseske halovipeya.

3. Palo agoripe e UNMIK-ke mandatesko, Kosovaki Kriselinyaki thay Prokuroriaki Biumlavdi Komisia ka del hramipeya e Kosovake Krisleinyake Konsileske o rekomandipya vash o kandidatya vash o anavipe thay reanavipe e krisitoryengo thay prokurorengo, kova phiravela o agorunto raibe, kay te propozinel e Kosovake Presidenteske e kendidatyen vash anavipe thay rianavipe sar krisitorya thay prokurorya.

4. Savore suksesune kandidatya, kola sitonnavime vay reanavime kotar o Kosovako Presidento sar krisitorya thay prokurorya, sar isi ano propozipe e Kosovake Krisipaske Konsilesko, sar kotor e emeritipaske procesesko, ka lungyaren te den servisi ano akala postya ji ano nakhipe e mandatesko, numay ji odoya ver kana ka cidinyon e funkciatar ano halovipe e kriseya.

Thavd 151 [Avrirenduno Keripe e Kosovake Krisipaske Konsilesko]

Ji ko agor e mashkarthemutni dikhlaripe vash o implementipe e Savahtune Propozipesko vash o Kosovako Statsuesko Alsoaripe, e datako 26 marti 2007, Kosovako Krisipasko Konsili ka ovel sar isi pe nakhipe:

1. Panj (5) siton jene kotar e kosova ani Biumlavdi Komisia e Krisipaski thay prokuripeski kola verifikuisale kotar e Biumlavdi Komisia e Krisipaski thay Prokuripeski, sar kotor e angluna thay duyta fazako vash o emertipasko procesi, ano halovipe e Adminitrativuna Mangliny 2006/18. Akalendar panj (5) jene, yekh (1) krisitori thay yekh (1) prokurori sar si pe suraki metoda, ka keren servisi ano Kosovako Krisipasko Konsili ji ko natural agoripe e mandatesko, kote ka yaveringyon yekhe (1) krisitoreya thay yekh (1) prokurori kola siton verifikuime kotar e Biumlavdi Komisia e Krisipaski thay Prokuripeski thay kola siton alosarde kotar o kolegya, adikerindoy metode kola isilen res o adikeripe e sugurune reprezentipesko kova sito so may

buhflo ano servisi e Krisleinyako thay Prokuroriako. Duy (2) krisitorya kola aqhile thay yekh (1) prokurori kotar o panj (5) kosovaryune jene e Biumlavda Komisiako e Krisleinyako thay Prokuroriako, ka keren buti ano Krisipasko Konsili e Kosovako vash o yekh bershuno mandati palo naturaluno agoripe e mandatesko, kote on ka yaveringyon e yekhuna procedura sasr yaveisale vi o yekhvahtune olenge kolegya ani Biumlavdi Krisipeski thay prokuripeski Komisia. Ani sura kana kreiringyola yekh godorno subyekti vash o sure e emertipaske, disiplinako thay cidipe kotar e funkcia e prokuroryengo, e savore jene kola aqhile ano Kosovako Krisipasko Konisili ka oven krisitorya.

2. Ofto (8) aqhile jene ano Konsili ka alosargyon kotar o Kosovako Raibe sar si pe dikhipi ani akaya Konstitucia, numay vash o duy (2) kotar o shtar (4) jenya e Parlamenteske, kola adikerena o vijaima thana ano savahtuno ulavipe e thanengo, kola musay te oven mashkarthemutne, yekh kolandar musay te ovel krisitori, alosardo kotar o Mashkarthemutno Civilyuno Prezentipe, sar si ano propozipe e Evropaka Misiako vash o Politike e Siguripeske thay Garavipeske.

Thavd 152 [Avrienduno Keripe e Konstituciaka Kriselinyako]

Ji ko agor e mashkarthemutne dikhlaripesko vash o implementipe e Savahtune Propozipesko vash o Alosaripe e Kosovake Statusesko, e datako 26 marti 2007, Konstituciaki Kriselin ka ovel sar si pe nakhipi:

1. Shov (6) kotar o enya (9) krisitorya kotar o Republikako Presidento, e Parlamenteske propozipeya.

2. Kotar o shov (6) krisitorya, duy (2) ka ovelolen yekh trin bershuno mandati, bizo shaibe e realosaripesko, duy (2) ka keren buti ano shobershuno periodi, bizo shaibe vash realosaripe, thay duy (2) ka keren buti ano enyabershuno periodi, bizo shaibe vash realosaripe. Mandatya e anglune krisitoryengo ka alosargyon e shorteya, kotar o Presdienti e Kosovaka Republika, yekhatar palo olesko anavipe.

3. Kotar o shov (6) krisitorya, shtar (4) ka alosargyon o vote e duye trinengo (2/3) e Parlemanteske jenengo, kola siton prezentune thay kay votuina. Duy (2) ka alosargyon e buderipeya e votyengo e jenengo ano Parlamenti, pali dendi nota e buderi jenengo ano Parlamenti, kola adikerena o thana kola siton rezervime vay garantime vash o reprezentya e komunitetyengo kola na siton buderune ani Kosova.

4. Trin (3) mashkarthemutne krisitorya ka anavingyon thay ka cidinyon e funkciatar kotar o civilyuno prezentipe palo konsultipe e Sheruneya e Evropake Konsilesko vash manushikane Hakaya. Trin (3) krisitorya na ka oven Kosovake dizune vay nesave aver pashe themesko.

5. Mashkarthemutno Civilyuno Prezentipe ka bahaminel vash kana ka agorinel o mandati e mashkarthemutne krisitoryengo, thay o krisitorya ka yaveringyon sar si dikhlardo ani Konstitucia.

Thavd 153 [Mashkarthemutne Zorlipyengo Prezentepe]

1. Mashkarthemutno Askeriako prezentepe tali komanda e NATO-ki, sitoy godorni vash te sigurinel o mesto ambienti ani sasutni teritoria e Kosovaka Republikako.
2. Mashkarthemutno Askeriako Prezentepe isile dikhlaripasko raipe thay egzektuivuno vash e Kosovako Siguripesko Zoralipe.
3. Kosovaki Republika, ano sombutipe e mashkarthemutne autoritetyencar kola siton kerde vash te implementinen o efektivuno implementipe e Savahtune Propozipesko vash Alosaripe e Kosovake Statusesko, data 26 marti 2007, ka gatisarel yekh plani, vash o pherdo transferipe thay e godornipaske vahteya vash o siguripe e kosovake instituciengo.
4. Mashkarthemutno Askeriako Prezentepe isile hako vash o mekhipe e askeriaka kontrolako ano avio thana e Kosovaka Republikako, thay Civiyuno Autoriteti e Kosovaka Republikako ka sombutinel ko sasutnipe e Mashkarthemutne Askeriake Prezentepeya.

Thavd 154 [Kosovake Garavipaske Zoralipya]

Kosovake Garavipaske Zoralipya ka ulavdgyon mashkar o yekh bersh palo khuvipe ano zoralipe akala Konstituciako. Ji ko ulavipe, Mashkarthemutno Askeriako Prezentepe, ano konsultipe e Mashkarthemutne Civilyune Prezentepeya thay Kosovaki Republika ka ovelola egzektuivuno autoriteti vash o Kosovake Garavipaske Zoralipya thay bahaminla vash e dinamika e vahteski vash o ulavipe.

Thavd 155 [Themipe]

1. Savore legitimune Kosovake dizune ani data e miratuipe akala Konstituciako, isilen hako e Kosovaka Republikako themipe.
2. Kosovaki Republika penjarela o vijaipe e themipesko e Kosovaka Republikako, biumlavdo kotar olengo akanutno bahami thay themipe kova on isilen, e savore dizunengo e Yekhvahtuna Federaluna Yugoslaviaka Republikako, kola sineton dizune e Kosovake pe data e 1 yanuareko 1998, thay olenge avutnengo kola siton musayutne.

Thavd 156 [Nashle Manusha thay Mekhle Thanutne Andar o Than]

Kosovaki Republika promovinla thay lokhyarla o sigurimo iranipe thay diniteteya e nashle mansuhengo thay odolengo andar o than, thay azhutinla odolenge vash o iranipe e beshipaske thanengo thay olenge barvalipyengo.

Thavd 157 [Kosovako Savahtuno Auditori]

Ji ko agor e mashkarthemutne dikhipasko thay implementipe e Savahtune Propozipesko vash Alosaripe e Kosovake Statusesko, data 26 marti 2007, Savahtuno Revizori e Kosovaka Republikako ka ovel them anavimo themutno kotar o Mashkarthemutno Civilyuno Prezentepe.

Thavd 158 [Centraluno Bankako Autoriteti]

Ji ko agor e mashkarthemutne dikhipasko thay implementipe e Savahtune Propozipesko vash Alosaripe e Kosovake Statusesko, data 26 marti 2007, Guvernatori e Centraluna Bankako e Kosovaka republikako ka anavingyol kotar o Presidenti e Kosovaka Republikako, palo deipe e notako kotar o mashkarthemutno civiyuno prezentepe.

Thavd 159 [Privatizuipe e Amalipaske Kompaniengo]

Savore amalipaske kompanie ka privatizuingyon bizo zabadesipe ano halovipe e kriseya.

Thavd 160 [Tranzicia e Instituciengi]

Numay ano sura kana e Konstitucia dikhlarela yekh aver transicia, savore kompetence, godornipya thay godornipya e kola dikhlargyona ani Konstitucia, ka phiren yekhatar odole instituciengi kana khuvla ano zoralipe akala Konstituciako. O vahti e mandatesko e sakola instituciako anglo khuipe ano zoralipe akala Konstituciako, ka ovel biyaverimi thay biqalavdi ji ano regularuno agoripe, ji ko neve alosaripya.